

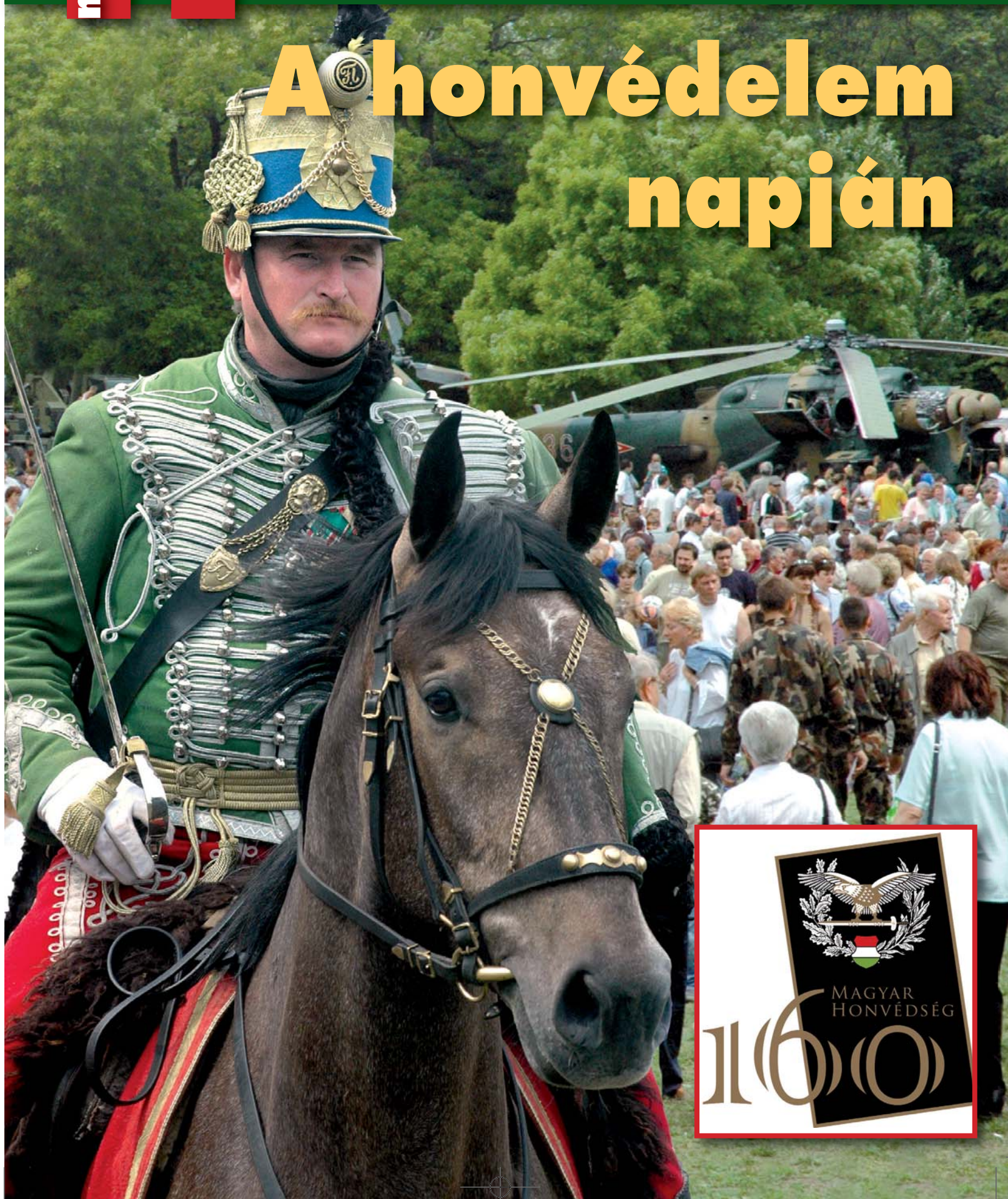
magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2008. május XIX. évf. 5. szám – 490 Ft

A honvédelem napján

Százhatvan év, honvédelem, ünnep

„Hajnik Pál központi rendőrigazgató és Irányi Dániel budapesti t.h. kor.-biztos” aláírásával plakát jelent meg a fővárosban.

„BUDAVAR A MIÉNK!

Ma reggeli 7 órakor vette be ostrommal Görgey tábornok dicső hadseregével. Az osztrák zsoldosok keményen védelmezték a várat, de a magyar vitézségnek végre engedni voltak kénytelenek.

Hentzi osztrák tábornok, a várparancsnok halálos sebben fekszik őrizet alatt.

Örvendj magyar nép, de el ne bízd magad, hanem készülj újabb csatákra, hogy új győzelmeket és végiadalt arass! Éljen a haza! Budapesten, május 21. 1849.”

E dicsőséges nap a magyar honvédelem napja úgy tizenhat esztendeje. Ez az ünnep a honvédség legszebb ősi és hősi hagyományára épül. Minden ünnepünk a megemlékezés és a számvetés napja is egyúttal. Látni és tudni kell, honnan jövünk és hova megyünk. A múlt tisztán és fényesen áll mögöttünk, a jelen és a holnap pedig arra vár, hogy tegyük széppé, emlékezetessé, ahogyan elődeink is azt cselekedték.

Igaz, merőben más világ merőben más Európájában élünk. Meg kell állapítani, gondterhelt világ ez. De éppen ez adja a Magyar Honvédség szerepvállalásának fontosságát és jelentőségét. Napi hírek szólnak arról, hogy a NATO és az Európai Unió tagjaként az új kihívások tükrében alakult át a honvédség, fejezte be közel két évtizedes reformját a magyar haderő. Jól felkészített, korszerű képességekkel rendelkező haderő a miénk, melynek az ország biztonságáért, a nemzetközi béketámogató kötelezettségeink teljesítéséért szolgáló katonáit Magyarország polgárainak, nemkülönben szövetségeseinknek az elismerése övezi.

A budai várnegyed déli részén, a Dísz téren áll a budai hősök emlékét magasztaló, romantikus lobogású Honvéd-szobor, Zala György alkotása. A főalak: a zászlótartó, harcra rohanó ifjú katona. A talapzaton felírás: „1849. május 21. Szabad hazáért!”

Álljunk meg a hittel harcolók, a szabadságért életüket adó, 1848–49-es hősök emlékműve előtt. Áldozatuk nem volt hiábavaló!

Takács Tibor író

Egyetemünk rangja

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem a védelmi szféra egyetlen felsőfokú oktatási-képzési intézménye. Az oktatók elismerten magasan képzett katonák és civil szakemberek. A felsőoktatási intézményben hat, illetve hét féléves alapképzésben, valamint három, illetve négy féléves mesterképzésben lehet diplomát szerezni. A hallgatók egy része a Honvédelmi Minisztériummal kötött ösztöndíjszerződés keretében vesz részt az oktatásban, de egyre többen jönnek ide tanulni a civil szférából is, mert a Zrínyi-egyetemnek ma már rangja van.

Két karon zajlik a képzés: a Bolyai János Katonai Műszaki Karon műszaki, gazdasági és logisztikai szakembereket oktatnak. A Kossuth Lajos Hadtudományi Kar a katonai vezetői, a biztonság- és védelempolitikai szakértői, valamint a nemzetbiztonsági képzésnek ad otthont.

A Zrínyi-egyetemen a későbbi életpályájukat a polgári életben elképzelő civil hallgatók és a katonai pályát választók egyaránt magas színvonalon sajátíthatják el választott hivatásuk elméleti alapjait és szakmai fortélyait. Szaktól függően széles körű társadalomtudományi, természettudományi, műszaki, informatikai, jogi, közigazgatási és technikai ismeretekre tehetnek szert. Az átalakuló, idén egy kampuszba költöző intézményben sokszínű képzés folyik a had- és mérnöki tudományoktól a nyelvképzésen és haditudósító-képzésen át az írásanalitikáig.

A nemzeti tisztképzés hagyományait és értékeit büszkén őrző és ápoló egyetemen megszerezhető tudás és diploma értékét jól jelzi, hogy az ide felvételt kérők száma folyamatosan nő, egyes szakokra idén is többszörös a túljelentkezés. A felsőoktatási intézmények közül – ezt a rektori konferencia is elismeri – egyedül a Zrínyi-egyetem tudta növelni hallgatóinak számát.

Szabó János rektor

Jegyzet

A Honvédelmi Minisztérium
magazinja
XIX. évfolyam 5. szám,
2008. május
Kiadja a HM Zrínyi Kommunikációs
Szolgáltató Kht.

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B
Postacím: 1440 Budapest, Pf. 22
Tel.: 459-5315, HM: 27-913
fax: 459-5351
E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Felelős kiadó:
ORGOVÁNY ISTVÁN ügyvezető

Főszerkesztő:
CSULÁK ANDRÁS

Főszerkesztő-helyettes:

TRAUTMANN BALÁZS

Felelős szerkesztő:

M. TÓTH GYÖRGY

Olvasószerkesztő:

GYÓRI LÁSZLÓ

Munkatársak:

ESZES BOLDIZSÁR,

FEITH LÁSZLÓ,

KÁLMÁNYI GÁBOR,

SZABÓ BÉLA

Külső munkatárs:

KACSÓ LAJOS, KATONA M. ISTVÁN

Szerkesztőségi titkár:

KOVÁCSNÉ PROTÁR ANNAMÁRIA

Fotóriporterek:

GALOVTSIK GÁBOR,

RÁCZ TÜNDE (képszerkesztő),

TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:

GÁBOR MARIANN

Képfeldolgozás:

GRÓF ISTVÁN

Kiadói menedzser: Kenderes Magdi
tel./fax: 459-5383, tel.: 459-5371

Előfizetésben terjeszti

a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletága

(1008 Bp. VIII., Orczy tér 1.),

előfizethető valamennyi postán,

kézbesítőknél,

e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu,

faxon: 303-3440.

További információ: 06-80-444-444

Nyomtatás: Grafika Press Zrt.

Felelős vezető: Farkas Tamás

vezérgazdátó

ISSN: 0865-6932

Az előzetes megrendelés, megbeszélés
nélkül beküldött kéziratokat, fotókat
nem őrizzük meg, nem küldjük vissza.

Lapunk az
Európai Katonai Sajtószövetség tagja

16 A kenguruk messzire ugrálnak

20 Békefenntartók történelmi küldetésben

34

Akik mentik a menthetőt...

38 Szentés: a mőszakiak és a katona bűvárok fellegvára

52 Holle anyó meséi (1.)

56 Aki érti a fegyverek szavát

2008. MÁJUS

tartalom

PANORÁMA

Kitekintő	6
Egy hónap háború	8
Új stratégia az afgán valóságához	9
Civilek holdbéli tájon	12
Biztonság, béke – újjáépítés	14
A kenguruk messzire ugrálnak	16
Békefenntartók történelmi küldetésben	20
Magyarok Vietnamban	22
Válságkezelés NATO-módra	24
Éghajlatváltozás és biztonság	25

HISTÓRIA

A magyar honvédelem napján	26
----------------------------	----

HAZAI PÁLYA

Égi huszárok	28
Szolgálat az életért	31
Akik mentik a menthetőt...	34
Sport és hivatás	37
Szentés: a mőszakiak és a katona bűvárok fellegvára	38
Egy hónap haditréning	40
Missziós pszichológia	41

HADTUDÓSOK

Különleges műveletek különleges kutatója	43
--	----

MOZAIK

Összefoglaló	44
--------------	----

SZABADIDŐ

Kanizsai „erődemonstráció”	46
----------------------------	----

HADITECHNIKA

Az innováció szellemi műhelye	48
-------------------------------	----

SPORT

Dakar-pótló, meglepetések nélkül	50
----------------------------------	----

KATONA NŐK

Holle anyó meséi (1.)	52
Nyitott kapukat döngettek	54

ARCVONAL

Aki érti a fegyverek szavát	56
-----------------------------	----

HÍRVILÁG

Rólunk írták, mondták	59
Jelentem: all in!	60
Népszerűségben verhetetlen	62

MINI VILÁG

Makett-mennyország	64
Múltörzők	65
Rejtvény	66

Címlapfotó: Rácz Tünde

ÉGŐ TARTLÓRA ZUHANT A SZOJUZ

A Szozuz TMA-11 teherűrhajó automatikája nem stabilizálta a leszállóegységet, amely így – április 21-i visszatérésekor – a kijelölt területtől távol, a megadott időpontnál két perccel korábban, és ballisztikus pályán, nagy erővel csapódott a földre, ráadásul egy olyan területen, ahol éppen tartalóégetés folyt. Elsőként a helybeliek érkeztek a helyszínre, akik azt látták, hogy Jurij Malencsenko, az egység parancs-

noka éppen kikászálódik az oldalára dőlt kapszulából. Percekkel később landolt a közelben a légielő kereső-mentő csapatának helikoptere, s Malencsenkóval közösen ők segítették ki a leszállóegységből a csapat két női tagját, Peggy Whitson amerikai, illetve Ji Szo Jeon dél-koreai űrhajóst. Rossz állapotukat az idézte elő, hogy a leszállás során a szokásos 3–4 g helyett 8 g terhelést kellett kiállniuk, vagyis testük tömege egy ideig a földinek a nyolcszorosát tette ki.

(fn.hu, ian.cz)

Cseh-szlovák összefogás

Közös cseh-szlovák európai uniós harci egység felállításáról írt alá emlékeztetőt a két ország védelmi minisztere, Vlasta Parkanová és Jaroslav Baska április 25-én, Prágában. A mintegy 1500 fős zászlóaljat cseh parancsnokság alá helyezik, a szlovák hadsereg ugyanis – mintegy 300 katonával – az egység kisebbik részét fogja alkotni. A műveleti készenlétet a jövő év közepére elérő alakulatnak szükség esetén tíz nap alatt készen kell állnia a bevetésre, mégpedig a Brüsszeltől számított mintegy 6000 kilométer sugarú körzetben – jegyezte meg Parkanová cseh védelmi miniszter asszony, aki elmondta azt is, hogy országa egyebek mellett harckocsizó egységet és helikoptereket ad a közös zászlóaljba. A csehek és a szlovákok egyébként az elmúlt években már több misszióban működtek együtt, s a kabuli cseh katonai kórházban jelenleg is dolgoznak szlovák orvosok. (MTI)

Meghosszabbítja iraki kiképzőmisszióját a NATO

Iraki kérésre meghosszabbítja az országban folytatott kiképző tevékenységét a NATO – jelentette be Jaap de Hoop Scheffer, a szervezet főtitkára, azt követően, hogy április 17-én Brüsszelben találkozott Núri al-Málíki iraki miniszterelnökkel. A NATO valószínűleg megnöveli a kiképzők jelenleg 170 fős létszámát. Jaap de Hoop Scheffer ugyanakkor azt is leszögezte, hogy a szövetség továbbra sem kíván harci feladatot vállalni Irakban, nem fogják átvenni a koalíciós erők helyét az országban. (MTI)

BEVETÉSRE KÉSZ A PAKISZTÁNI ATOMRAKÉTA

A pakisztáni hadsereg újabb sikeres kísérletet hajtott végre április 21-én az atomtöltet hordozására is alkalmas Hatf VI (Sahin II) típusú rakétájával. Ezzel a fegyverrel már két esztendeje kísérleteznek a dél-ázsiai országban, de most először tesztelték hadgyakorlaton, ahol bebizonyosodott hadrafoghatósága. A Hatf VI kétfokozatú, szilárd üzemanyag hajtotta rakéta, amely nukleáris és hagyományos robbanófejet egyaránt képes célba juttatni. Hatótávolsága 2000 kilométer, vagyis mélyen behatolhat Pakisztán régi ellensége, India területére. Pakisztán 1998-ban vált nukleáris hatalommá, miután föld alatti atomrobbantások sorozatát hajtotta végre, válaszul India hasonló kísérleteire. A két szomszéd négy háborút vívott egymással, de viszonyuk jelentősen javult a 2004-ben megkezdett béketárgyalások óta.

(MTI, daylife.com)

KALÓZTÁMADÁS!

Kalózkodó akartak hatalmukba keríteni egy japán olajszállító tankert április 21-én az Ádeni-öbölben, a jemeni partok közelében, de a német hadiflotta közelben cirkáló egysége megfutamította a támadókat. A kis méretű kalózhajóról rakétát lőttek ki a japán tartályhajóra. A rakétatalálat nyomán a tanker üzemanyagot vesztett, de folytatni tudta útját Szudán-Arábia felé. Segélyhívására a né-

met haditengerészet egyik fregattja, az Emden (felvételünkön) válaszolt; a fregatt a Tartós Szabadság hadművelet keretében a somáliai partoknál cirkált. A hadihajó közeledtével a támadók elmenekültek. A Szomália és Jemen között elterülő Ádeni-öböl a kalóztámadások egyik leggyakoribb helyszíne azóta, hogy 1991-ben polgárháború tört ki Szomáliában.

(MTI, marine.de)

MÁR MAGYARORSZÁG IS VÁSÁROLHAT KANADAI FEGYVEREKET

A kanadai kormány április 23-án úgy döntött, hogy bizalma jeléül feloldja az automata fegyverek exportjára vonatkozó korlátozásokat tizenegy NATO-tagállammal – közöttük Magyarországgal – szemben. (Felvételünkön a Diemaco/Colt Canada C8 típusú karabélyja látható egy holland tengerészgyalogos kezében.) Ottawa eddig mindössze húsz országba engedélyezte az említett eszközök exportját, természetesen a

megfelelő kiviteli engedély birtokában. Az intézkedéssel a kormány támogatni kívánja a kanadai hadiipari vállalatok termelésének növekedését – indokolta a döntést a kanadai külügy- és nemzetközi kereskedelmi minisztérium. A 11 ország többsége – Bulgária, Csehország, Észtország, Magyarország, Litvánia, Románia, Szlovákia, Szlovénia – az elmúlt évtizedben csatlakozott az észak-atlanti szövetséghez. Feloldották az exportkorlátozásokat Izlanddal, Luxemburggal és Törökországgal szemben is. (MTI, wikipedia.org)

Még mindig nincs radarszerződés

Miután elmaradt Condoleezza Rice amerikai külügyminiszter prágai útja, későbbre halasztották a csehországi amerikai radarállomás létrehozásáról szóló keretszerződés május elejére tervezett aláírását. Az említett dokumentumon kívül a felek az amerikai katonák csehországi tartózkodásának kérdéséről is megállapodást kötnének, ám ez a tárgyalás még nem fejeződött be. Mirek Topolanek miniszterelnök közlése szerint az érintettek abban állapodtak meg, hogy a szerződéseket egyszerre, Rice asszony látogatása alkalmával írják alá, várhatóan június elején. Az amerikai rakétavédelmi pajzs részeként létrehozandó objektum élesen megosztja a cseh politikusokat és a közvéleményt. Fenntartások nélkül csak a koalíció vezető ereje, a Polgári Demokratikus Párt támogatja, a két kisebb koalíciós pártnak kifogásai vannak, míg a baloldali ellenzék határozottan ellenzi a radarállomás felépítését, akárcsak a cseh lakosság kétharmada.

(nol.hu)

PANORÁMA*összefoglaló***14 ónap
háború****GÁZAI ÖVEZET**

Izrael április 19-én és 20-án légcsapásokat mért fegyveres palesztinokra a Gázai övezet északi részén. Egy nappal korábban palesztin szélsőségesek autóba rejtett pokolgépeket robbantottak fel az izraeli-gázai határon. A merényletekben egy izraeli katona súlyosan, tizenkét társa könnyebben sebesült meg. A légcsapásokkal a zsidó állam célja egy nagyobb terrortámadás megakadályozása volt.

IRAK

Az iraki és amerikai erők parancsnokai szerint a Bagdad keleti, „Sadr City” városrészében folyó harcokban nyilvánvalóan szerepet kap Irán is. A síita fegyveresek és a biztonsági erők összecsapásaiban iraki források szerint hétszáznál több – többségében iráni gyártmányú – rakétát és aknagránátot vetettek be az utóbbi hetekben. Március 25-e óta több mint nyolcvanán vesztették életüket, és mintegy ötszázan sebesültek meg a Bagdadot ért rakétatámadásokban; a harcoknak áprilisban csaknem ezer áldozata volt. A jelentések szerint Irán részt vesz az iraki lázadók kiképzésében, és anyagi támogatást nyújt akcióikhoz.

SRÍ LANKA

Kormányzati források szerint áprilisban a kormányerők műveletei során kétszáznál több lázadó vesztette életét, és több száz sebesült

meg. A hadsereg felszabadított egy katolikus kegyhelyet is, melyet korábban a „tamil tigrisek” terrorista bázissá alakítottak át, és laktanyaként használtak. Az ázsiai szigetországban a harcok egyre intenzívebbek, az utóbbi időben szinte már mindennaposak a szárazföldi, tengeri vagy légi összecsapások.

ALGÉRIA

Április 21. és 28. között tíznél több iszlám szélsőségest – az al-Kaida észak-afrikai szervezetének tagjait – ölték meg a kormányerők rajtaütéseik során Algirtól keletre. Jelentések szerint a terroristák nagyszabású műveletet készítettek elő. Algéria 1992 óta küzd az iszlám felkelőkkel: abban az évben a hadsereg vezetői – egy mára betiltott fundamentalista párt győzelmét valószínűsítve – érvénytelenítették a választási eredményeket. Az ezután kitört háborúban a 1990-es évek végéig több mint 80 ezren vesztették életüket.

AFGANISZTÁN

Április 29-én helikopterekkel és katonai terepjárókkal (Humvee) felszerelt amerikai tengerészgyalogosok szállták meg az eddig tálibok uralta Garmser városát. A dél-afganisztáni Helmand tartományban indított offenzíva évek óta a legnagyobb amerikai művelet a térségben. A több mint 2300 tengerészgyalogossal végrehajtott akciót tüzéség és vadászpülők támogatták.

Összeállította: Eszes Boldizsár

SZOMÁLIA

A főváros, Mogadishu északi részén folytak áprilisban a leghevesebb harcok a szomáliai iszlámista felkelők és a kormányerők, valamint etióp szövetségeseik között. Az összecsapásokban mint-

egy nyolcvanán vesztették életüket, és száznál többen sebesültek meg, a harcoknak polgári áldozatai is vannak. Becslések szerint 2007-ben a konfliktus mintegy 6500 áldozatot követelt, és másfél millió ember kényszerült otthona elhagyására az afrikai országban.

Új stratégia az afgán valóságához

Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy sikerül-e a demokratikus világnak leküzdeni az iszlámmal visszaelő fundamentalisták támadását, hatalomátvételi kísérletét egy muzulmán országban, megvalósítani a demokrácia valamilyen, a helyi adottságokat messzemenően figyelembe vevő formáját, és bebizonyítani, hogy a demokratikus országok közössége és nemzetközi intézményei, a NATO, az ENSZ és az Európai Unió fokozatosan alkalmassá válnak az ilyen jellegű kihívások kezelésére.

A nagyszabású vállalkozás azonban komoly problémákkal küzd. Ez önmagában nem csoda: a politikai iszlám fundamentalizmus veszélye ebben a formájában és ebben a méretben újkeletű fenyegetés, amire csak 2001. szeptember 11-e után figyelt fel a világ. Jelenleg is még azzal küzdünk, hogy megértsük magát a jelenséget, és megtaláljuk a választ a fenyegetésre – ha egyáltalán lehetséges.

Az igazi probléma azonban az, hogy nem értjük a probléma lényegét, és nem is folyik komoly politikai párbeszéd arról, hogy mi okozza az iszlám fundamentalizmus ilyen hirtelen, elemi erejű fellángolását. Sőt: a politikailag korrekt magatartás még azt se nagyon engedi meg, hogy egy logikában említsük a terrorizmust és az iszlám fundamentalizmust. A probléma tagadása azonban nem szünteti meg magát a problémát, épp ellenkezőleg, akadályozza annak megoldását. A probléma tagadása érthető, hiszen elemzése valószínűleg igen kellemetlen eredményeket produkálna, amelyek tudomásul vételére nem vagyunk felkészülve – még kevésbé arra, hogy levonjuk a megfelelő következtetéseket és megtegyük a szükséges lépéseket.

A globalizáció hatásaként alapvető ki-

hívásokkal kell szembenéznünk a világ mintegy kétharmadát kitevő hagyományos társadalmakban élőknek. A gazdasági fejlődés és az ennek nyomában kialakuló kölcsönös függőség nemcsak a világ gyakorlatilag minden országára terjed ki, hanem (elsősorban az információs társadalom szükségleteként) olyan társadalmi rendszert is kikényszerít, amelyben tudásalapú gazdaság képes működni, azaz olyan nyílt, vagy ha úgy tetszik demokratikus társadalmat, amely megfelelő kereteket teremt a gazdaság fejlődésének és a világméretű integrációnak. Ez a hagyományos társadalmak számára, beleértve az iszlám országok társadalmait is, komoly kihívást, ha úgy tetszik fenyegetést jelent, hiszen olyan változásokat kényszerít ki, amelyek ezeknek a társadalmaknak az alapjait kérdőjelezzik meg.

Ezek a változások ugyan elengedhetetlenek a modern fejlődés, a globalizáció előnyeinek befogadásához, de az adott helyzetben mégis fenyegetik a fennálló társadalmi-politikai struktúrákat és az emberek évszázadokon keresztül kialakult, megszokott életmódját. Így a globalizáció társadalmi hatásaként jelentkező demokratizálódás fenyegetésként jelenik meg ezekben a régiókban, s az ellene való védekezésnek alakul ki (többek között) az újfajta terrorizmus is. Ha ezt a jelenséget megértjük, ha hajlandók vagyunk vele szembenézni, akkor könnyebbé válik számos következtetés levonása.

Először is fel kell ismernünk, hogy a terrorizmus jelentette fenyegetés objektív társadalmi folyamatokra adott inadekvát reakció, amelyet alapjaiban csak akkor lehet leküzdeni, ha a társadalmak fenyegetettsége, illetve a fenyegetettség érzése elmúlik, azaz akkor, ha a globalizáció előnyei elérhetővé válnak a hagyományos társadalmakban élő embe-

Nem túlzás azt állítani, hogy a terroristák elleni háború egyik döntő ütközete folyik Afganisztánban. Talán még inkább, mint Irakban...

Betakarítás közben

PANORÁMA

Afganisztán

Gyermekálmok

rek számára is. Másodszor: világossá válik, hogy a jelenség kezelésére csak korlátozott mértékben alkalmasak a hagyományos, államok közötti konfliktusok kezelésére kialakított struktúrák. Azaz el kell gondolkodni azon, hogyan tehetőek alkalmassá ezeknek a veszélyeknek a kezelésére az olyan intézmények, mint a NATO, az ENSZ és az Európai Unió. Sőt, maga a nemzetközi jog is, és az olyan eszközök, mint a katonai erő, a rendőrség stb. Harmadszor: meg kell bé-

külnünk azzal, hogy a problémákra nincs rövid távú megoldás, hogy nem lehet egyetlen „rendszer” kialakítani, amely képes ezeknek a problémáknak a kezelésére. Azaz olyan nemzetközi biztonsági helyzetben kell élnünk az elkövetkező évtizedekben, amelyben folyamatosan új megoldásokat, változó szövetségeket és a rendelkezésünkre álló eszközök változó kombinációját kell alkalmaznunk.

Ez igaz Afganisztánra is. És éppen ez a NATO legnagyobb problémája, hiszen

teljesen új megoldást, új stratégiát kell kidolgoznia és alkalmaznia, amit eddig még sohasem tett. A NATO már felismerte, hogy a katonai erő önmagában nem jelent megoldást, bár kétségtelenül nélkülözhetetlen eleme annak. Azt is felismerte, hogy az afgán gazdaság és társadalom újjáépítése is elengedhetetlen a megoldás megtalálásához. Ezzel együtt még számos problémát kell megoldanunk. Először is ki kell alakítani koncepciónkot – az afgánokkal együtt –, hogy

A szívek megnyerése krikikus fontosságú

Az alapvető infrastruktúrák sokszor hiányoznak

az afgán valóságban milyen társadalmi formáció alkalmas a problémák megoldására, azaz hogyan vegyüljenek a hagyományos társadalom és a modern demokrácia elemei az afgán politikai rendszerben. Másodsorban, fel kell ismernünk – és nem csak Afganisztánt illetően –, hogy az afgán demokrácia nem az amerikai vagy a nyugat-európai modell másolata lesz, hanem egy sajátos vegyülete az ország fejlettségének megfelelő helyi viszonyoknak és demokratikus társadalom alapvető jellemzőinek. Harmadsorban, meg kell találnunk, hogy a katonai és a nem katonai eszközök milyen kombinációját milyen módon kell alkalmaznunk ennek a célnak az elérése érdekében. És végül, de nem utolsósorban, egyetértésre kell jutnunk a szövetségben belül, valamint az afgán politikai elitel is e célok tekintetében, és rendelkezésre kell bocsátani, ha kell akár évtizedekig is, az ehhez szükséges katonai és nem katonai eszközöket.

A PRT egy fontos első lépés ebbe az irányba. Azt a felismerést tükrözi, hogy a korábbi elvekkel és gyakorlattal ellentétben a katonai és nem katonai eszközöket integráltan kell alkalmazni, egy koncepció keretében és egységes irányítás alatt. A baghláni magyar PRT tevékenysége – a kényszerűségből fennálló korlátok között – megfelel ennek a koncepciónak. A helyzetet ismerők és értők megítélése igen pozitív, bár természetesen tudomásul kell vennünk, hogy a mi lehetőségeink igencsak korlátozottak,

Valódi nemzetközi összefogás szükséges

és nem csak katonai és anyagi értelemben. Amíg a nemzetközi közösségnek, a NATO-nak nincs egységes és hatékony koncepciója, addig a legjobb magyar teljesítmény is csak részleges siker maradhat. Mindezzel együtt, a baghláni PRT fontos állomás a magyar katonai képességek fejlesztése tekintetében, hiszen olyan, nemcsak a magyarok számára vadonatúj feladat ellátását követeli meg, amelyet eddig még sose gyakoroltunk. Büszkén mondhatjuk: eddig nem vallottunk szégyent.

A PRT tapasztalatait azonban a következő évben új feladatok egészítik majd ki. A kabuli repülőtér üzemeltetésében vállalt magyar szerep ugyan

jellegében nem új feladat, de ilyen (nem túlzás állítani) háborús körülmények között egy repülőtér működésének biztosítása igen bonyolult feladat, amely a Magyar Honvédség számára komoly kihívást jelent. Új feladat lesz az afgán hadsereg kiképzésében vállalt kötelezettség, amely azt is mutatja majd, hogy ma már a Magyar Honvédség nemcsak befogadója a külföldi tapasztalatoknak, hanem képes e tudást átadni másoknak is. S végül, az Afganisztánban nemsokára feladatokat teljesítő speciális erőink olyan missziót látnak majd el, amely jelenleg a legmagasabb szintű kihívást jelenti a világon a katonák számára.

A PRT munka közben

Puskás Mariann, Babinszki Erika, Hermeczi József és Szabó Zoltán tehát a honvédelmi miniszteri delegáció teljes jogú tagjaiként meg is érkeztek Afganisztánba, hogy ott testközelből ismerkedhessenek meg a magyar katonai kontingens mindennapjaival.

zett terepkövetéssel repültünk, alig húsz méter magasan – emlékezett vissza Mariann, majd arról beszélt, hogy a magyar katonákkal töltött szűk másfél nap alatt háromszor hagyhatták el a tábor területét. Mindannyiszor segítségnyújtást nyújtó magyarokat kíséreltek el közeli településekre.

kor elfogytak a hivatalos programok, több órán át beszélgettek.

– Afganisztán igazi holdbéli táj: fák alig vannak, teljesen mások a színek, mint otthon, és ehhez hasonló domborzatot sem láttam még soha – írta nekünk a tájat Hermeczi József.

– Minden sárga és szürke, körülöt-

„Félelmet nem ismerő önként jelentkezők elkísérhetik Szekeres Imre minisztert Afganisztánba!” Néhány hónappal ezelőtt egy rádióműsorban ez a felhívás hangzott el, s több százan jelentkeztek rá. Közülük az eredeti tervek szerint ketten utaztak volna, ám végül utaztak a kiválasztottak tartalékjai is, tehát négyen kelhettek útra.

Civilek holdbéli tájon

– Sosem gondoltam volna, hogy ennyire nehéz itt elviselni az időjárást, a port, a meleget, a nyomáskülönbséget – kezdte élménybeszámolóját Puskás Mariann.

– Megérkezésünk után néhány órát Mazar-e Sharif-ban töltöttünk, majd innen helikopterrel utaztunk át Pol-e Khomriba, a magyar táborba. Azt hiszem, ez az út mindannyiunk számára emlékezetes marad, hiszen úgyneve-

– Jó és rossz benyomás egyaránt ért; szomorúságban és vidámságban egyaránt volt részem. Leginkább a kinn tapasztalható nyomor és szegénység szomorított el. A katonák mesélték, hogy az emberek nagy részét már a ruhájukról megismerik, hiszen nincs nekik másík. Kiemelte, hogy a kinn szolgáló magyar katonákkal e rövid idő alatt is sikerült jó barátságot kialakítani, annál is inkább, mert este, ami-

tünk pedig óriási hegyek magasodnak. A hatalmas kavargó felhők olyanok, mintha szmog miatt keletkeztek volna, de a katonák elmondták, hogy ezek valójában porviharok. – Amit katonáink odakinn csinálnak, azt idehaza nagyon kevesen tudják megérteni. Hiszen negyven fokban, a közel húszkilós repeszálló mellényt viselve, teljes fegyverzetben, zárt autóban végzik a munkájukat minden nap.

Babinszki Erika

– Bennem leginkább az maradt meg, amikor visszafelé a delegációt a repülőtérre kísérő force protection csapat tagjai, terepjárók mellé állva, fehér zsebkendővel integettek nekünk. Ilyen helikopteres utat is csak a filmekben láttam: elől, az ajtóknak két géppuskás pásztáz-

ta folyamatosan a földet és hátul, a nyitott rámpánál is két fegyveres figyelt arra, hogy ne legyen támadás érje a forgószárnyast.

Babinszki Erika úgy vélte: az utazás legfőképpen azért volt izgalmas, mert civil szemmel láthatták, hogy mennyi-

Idén októbertől Magyarország veszi át –előreláthatólag hatvan fővel– a kabuli nemzetközi repülőtér irányítását. A jövő évtől kezdve 20-25 fő magyar kiképző kezd meg egy afgán lövészászlóalj kiképzését, nem messze Pohl-e Komritól. Emellett hazánk 2009 tavaszától 12-14 fős műveleti egységet is vezényel az országba – jelentette be dr. Szekeres Imre honvédelmi miniszter.

Hermecz József

nunk, hogy ismét találkozzunk –világított rá helyzete fonákságára a negyedik utazó, Szabó Zoltán. Véleménye szerint az Afganisztánban szolgáló magyar katonák vérbeli profik, fegyelmekkel és felkészülten hajtják végre feladataikat.

Szabó Zoltán

re felkészültek az Afganisztánban szolgáló magyar katonák. Elmondta: a kiutazás előtt, Szolnokon végrehajtott felkészítés arra is jó volt, hogy hozzászokjanak a repeszálló mellény viseléséhez. Vasárnap ugyanis egész nap hordaniuk kellett.

– Nem gondoltam volna, hogy az odakinn szolgáló magyar katonák ennyire vidámak, jókedvűek. Annak ellenére, hogy keményen dolgoznak, reggeltől estig állandó készenlétben vannak, feszültségben élnek – mondta.

– Olyan emberekkel találkoztam Afganisztánban, akik tizenhárom évvel ezelőtt még sorkatonaként, surranótársaim, vagy éppen tisztjeim, tiszthelyetteseim voltak. Beszélünk is róla, hogy a „világ végére” kell ahhoz utaz-

Puszkás Mariann

„Ahol a biztonság, ott a béke, ahol a béke, ott a fejlődés és a jövő!”
Az MH PRT negyedik váltásának jelmondatát idéztük.
Reményeink szerint a parancsnokkal készített helyszíni interjú
is e gondolat jegyében született.

Biztonság, béke – újjáépítés

Afganisztáni missziós szerepváltozásunk sorában immáron negyedik alkalommal – 2008. március 11-én – történt meg a Magyar Honvédség Tartományi Újjáépítési Csoport (MH PRT) parancsnoki teendőinek és feladatainak hivatalos átadás-átvétele, s

ezzel kezdetét vette a missziós váltás munkája a hadszíntéren. A kontingens parancsnoka Simon Attila ezredes.

– *Milyenek az eddigi benyomásai Afganisztánról?*

– Afganisztán csodálatos természeti adottságokkal rendelkező ország, ugyanak-

kor minden szépsége ellenére nehéz és felelősségteljes feladatot kell itt végrehajtanunk. Annak ellenére, hogy két ízben is jártam már itt, mégis nehéz megszokni az európai szemmel nézve sokszor megdöbbentő szegénységet és nélkülözést. Az emberek nagyon egyszerű körülmények között élnek, amelyre még a kemény természeti kihívások is hatással vannak. A helybéli idős emberek mondják, hogy az idei,

hosszan elhúzódó télen volt az utóbbi idők legkeményebb hidege. A rendkívüli fagyokkal terhelt időszak következtében kimerültek a tartalékok, ezért nagyon sok járásban éheznek az emberek, a tartomány északi részeiben pedig árvi- zek mostak el több települést is. Úgy gondolom, hogy megtervezett újjáépítési munkáink mellett nagy hangsúlyt kell fektetnünk a humanitárius segítségnyújtásra is.

– *Mit tapasztalt, hogyan fogadja a magyar katonákat az afgán nép?*

– Baghlán tartományban az emberek barátságosak, a lakosság többsége ismeri a magyar katonákat és tudja, miért vagyunk itt. A járásokban mindig nagy örömmel várják konvojaink érkezését. Fontos, hogy ismerjük az afgán nép történelmét és kultúráját, tiszteletben tartjuk hagyományait, szokásait, barátként nyújtunk kezét az itt élőknek, és szeretettel fordulunk hozzájuk, miközben mindenkit érző emberként, egyenrangú félként kezelünk. Ez esetben ők is így viszonyulnak hozzánk. Fontos az is, hogy megértsük az itt élők gondolkodásmódját. Az afgán nép kemény háborús időszakokon van túl, békében szeretne élni. Az itt élők nagy többsége várja a fejlődést, amelyhez a mi segítségünket is örömmel fogadják. Ugyanakkor vannak olyan emberek is – szerencsére kisebbségben –, akik nem így gondolkodnak.

– *Milyen új kihívások várnak az MH PRT negyedik váltására?*

– Az ISAF két fő feladata a segítségnyújtás a biztonság megteremtéséhez és az ország újjáépítéséhez. Az MH PRT előző váltásaiban a fő hangsúly az újjáépítési munkákon volt. Most azonban, a tapasztalatok birtoká-

ban és az újjáépítés feladatrendszerének átgondolása kapcsán, az ISAF Északi Regionális Parancsnokság (ISAF RC N) parancsnoka, akinek alárendeltségébe az MH PRT is tartozik, az elkövetkezendő időszakban a biztonsági helyzet megszilárdítását tűzte ki elsődleges célul, megteremtve ezzel a PRT-k működésének alapvető feltételeit, azaz a biztonságot és a békét. Kitűzött céljaink elérése érdekében kulcsfontosságú a biztonság. Ezért is találtunk ki a váltás részére egy jelmondatot: „Ahol a biztonság, ott a béke, ahol a béke, ott a fejlődés és a jövő!”. A legnagyobb kihívást az jelenti a számunkra, hogy megtaláljuk az egyensúlyt a biztonság stabilizálása és az újjáépítési feladatok között. Természetesen ez nem olyan egyszerű, hiszen az MH PRT nem vesz részt közvetlen hadműveleti feladatokban, vagy harccselekményekben, a biztonság erősítéséhez elsősorban az afgán rendőrök felkészítésével és kiképzésével járulunk hozzá, és mindezt úgy tesszük, hogy egyre nagyobb mozgásteret biztosítsunk a már kiképzett helyi fegyveres erőknél, a háttérből segítve munkájukat.

Számomra szakmailag külön érdekesség, hogy itteni munkám során szoros kapcsolatot kell tartani a magyar kül- és belpolitika képviselőivel is, jelesül a Külügyminisztérium által delegált politikai tanácsadóval, illetve a minisztériumok képviselőivel, valamint a különböző nemzetközi szervezetek által delegált vezetőkkel és munkatársakkal. Kiváló munkakapcsolatot, emberi kapcsolatot alakítottunk ki közös feladataink végrehajtása során a magyar és a külföldi szakemberekkel.

A keng

Az ausztrál hadsereg 51 000 fő hivatásos és 19 400 fő tartalékos állományával Óceánia legnagyobb hadseregének számít.

guruk messzire ugrálnak

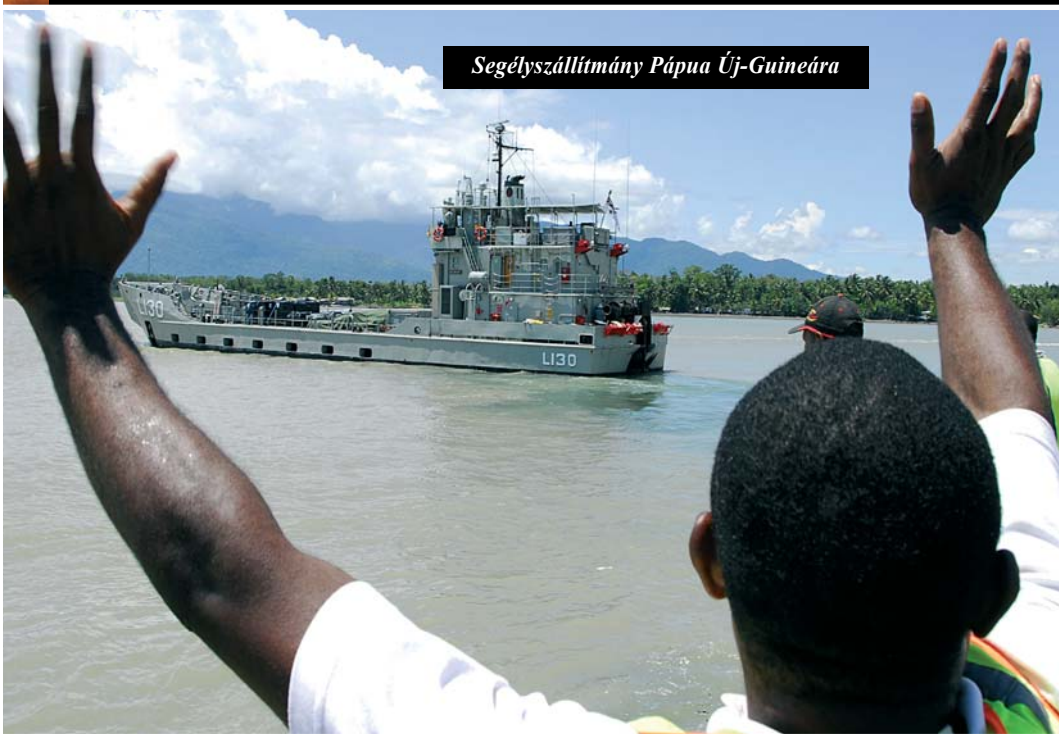
– Képzelt levél az ausztrál hadseregből –

Egy Black Hawk Sydney szívében

Colin Duncan közlegény vagyok, az Ausztrál Védelmi Erők (ADF) jelenleg Irakban állomásozó 4. ellenőrző harccsoportjának katonája. Ezekben a napokban egységemmel, a Waler-brigáddal hosszú távú gyakorlaton vagyunk, immáron egy hete. Jelenleg 150 kilométerre állomásozunk Samawah városától, egy homokvihar kellős közepén. Ahogy a szél felkavarja a homokot, a tiszta napfény egyfajta sárgás homállyá válik. A környezet olyan, akár egy szurrealista festmény. Gyakorlatunk az Al Salman börtön kihalt romjai között folyik, a sivatag kellős közepén. A tallil-i légitámaszponton települt harccsoportom 516 fős

alakulata főleg a Brisbane-ben állomásozó 7. dandár katonáiból verbuválódott; elsősorban ASLAV páncélozott felderítő harcjárműveket és Bushmaster harcjárműveket használunk. Feladatunk Al Muthanna és Dhi Qar provinciák biztonságának felügyelete, ám az újjáépítési projektek támogatása éppen annyira napi munkánk része, mint a járőrözés. Persze az ausztrál hadsereg nem csupán Irakban van jelen – hiába: a kenguruk messzire ugrálnak. A seregben szolgáló barátaimtól tudom, hogy például Diliben, Kelet-Timor fővárosában, a mieink biztosítása mellett az ENSZ civil rendőrsége (UNPOL), illetve a helyi rendőrség nagyszabású fegyver-begyűjtési akciókat hajtott végre. Talán nem annyira közismert, de az „Astute” fedőnevű hadművelet keretén belül a nemzetközi békefenntartóknak, illetve a kormánynak segítünk fenntartani a törekeny békét. S hogy miért? A Kelet-timori Demokratikus Népi Köztársaság 1999-ben megtartott népszavazásán a timoriak többsége – az Indonéz Köztársaság fennhatóságával szemben – a függetlenségre szavazott. Ezt követően az indonéz párti milíciák felégették a fővárost, az infrastruktúra megsemmisült és az ország hiába került ENSZ-felügyelet alá, a stabilitás nem állt helyre. Jelenleg az ország északi részén az INTERFET nevű nemzetközi békefenntartó erő ügyel a békére – a tereteljesedő bűnszervezetek egyre növekvő hatalma miatt kevés sikerrel. Idén februárban sikertelen puccsot kíséreltek meg a fennálló vezetés ellen, aminek következtében kormányunk azonnal erősítést küldött a térségbe.

Segélyszállítmány Pápua Új-Guineára

PANORÁMA

hadsergek

A BRUNEI nevű hadihajó

Abrams harckocsi a Mount Bunday gyakorlótéren

Bevallom, kissé elfogult vagyok a szárazföldi haderőnimmel, pedig a hadiflottánál és a légierőnél is történtek érdekességek az idén. Ausztrália keleti partjainál például huszonegy hadihajó gyűlt össze nemrégiben. A komplex hathetes program a hadihajós állomány tengeri jártassági és harci képességeit volt hivatott fejleszteni. Idén ebbe a programba illeszkedett bele a Dél Kezserztje elnevezésű, nagyszabású hadgyakorlat is, amelyen részt vett az Új-Kaledóniában állomásozó francia csapatost, Új-Zéland és Tonga, valamint Vanuatu és Pápua Új-Guinea alakulatai is. A művelet fő célja: gyakorolni, hogy a térségben bekövetkező esetleges vész-

A négy C-17-es, egy montázon

Éjszakai őrzőjárat Diliben

MAGYAR HONVÉD

helyzetek esetén minél gyorsabban és összehangoltabban tudják megoldani a lakosság evakuációját. A KANIMBLA és a WOLLONGONG nevű cirkálókon kívül részünkről ejtőernyősök, egy Sea King Mk50A helikopter és három DHC-4 Caribou könnyű teherszállító repülőgép vett részt.

A légierőnél szolgáló bajtársaimtól tudom, hogy március 17-én megérkezett az Amerikai Egyesült Államokból az Amberley-i légibázisra a negyedik Boeing C-17A Globemaster III szállító-repülőgép, így teljessé vált a szállítóflotta. A régebbi Globemastereket már bevetették például itt Irakban és Kelet-Timorban is. Tavaly két MRH-90-es típusú csapatszállító helikopterrel is gazdagodtunk, amelyek fly by wire (számítógép-vezérelt) kormányrendszerrel vannak felszerelve. Ezekből összesen negyvenhatot vásárolunk. A „madarak” 2010-től a haditengerészetnél, illetve 2011-től a szárazföldi erőknél állnak szolgálatba. Velük cseréljük le a régebbi Black Hawk és a Sea King helikoptereket. Tony Fraser vezérőrnagy, a helikopter-hadosztályok parancsnoka szerint olyan csapatszállító helikopterekkel gazdagodik a haderő, amelyek megfelelnek a modern hadműveletek kívánalmainak.

A brigádom hamarosan indul tovább, ezért most zárom soraimat.

Üdvözlettel: Colin Duncan közlegény

Mi rejtőzik a sötétben?

A segítőtárs, Thomas Salter közlegény, őrségben

Békefenntartók történelmi küldetésben

Az ENSZ Biztonsági Tanácsa megalakította az első békefenntartó ENSZ-missziót a Közel-Keleten. Hatvan évvel ezelőtt, az első arab–izraeli háború idején történt mindez, 1948. május 29-ét írtuk akkor. A világszervezet tagállamai 2002 decemberében tartott közgyűlésükön pedig kinyilvánították: ez a nap legyen az ENSZ-békefenntartók nemzetközi napja.

E nap ma már éppen úgy a kéksisasok ünnepe, mint a világ számos szegletében, a legkülönbélebb válságövezetek misszióiban szolgálóké, legyen bár küldetésük NATO- vagy EU-küldetés, s teljesítsék bár küldetésüket fegyverrel vagy fegyver nélkül. És ünnep a Magyar Honvédségnél is, hiszen úgy négy esztendeje május 27-e a magyar békefenntartók napja.

A história feljegyezte, hogy először 1897-ben, Kréta szigetén teljesítettek békeműveleti küldetést a magyar kato-

Kréta, 1897–1898, osztrák–magyar békefenntartók

nak (lásd az e hasábokon elkülönített információinkat!). A Magyar Néphadsereg missziója ugyanilyen feladattal teljesítette küldetését 1973–1975 között Vietnamban.

A kéksisasok – köztük a magyar katonák – több évtizeden keresztül az emberiség érdekében végzett, kiemel-

kedően fontos tevékenységét 1988-ban Nobel-békedíjjal ismerték el. Napjainkban is számos békefenntartó misszió működik az ENSZ Biztonsági Tanácsának felhatalmazása alapján. Több ezer fegyvertelen katonai megfigyelő, több tízezer fegyveres békefenntartó katona néz szembe a veszélyekkel, járja a

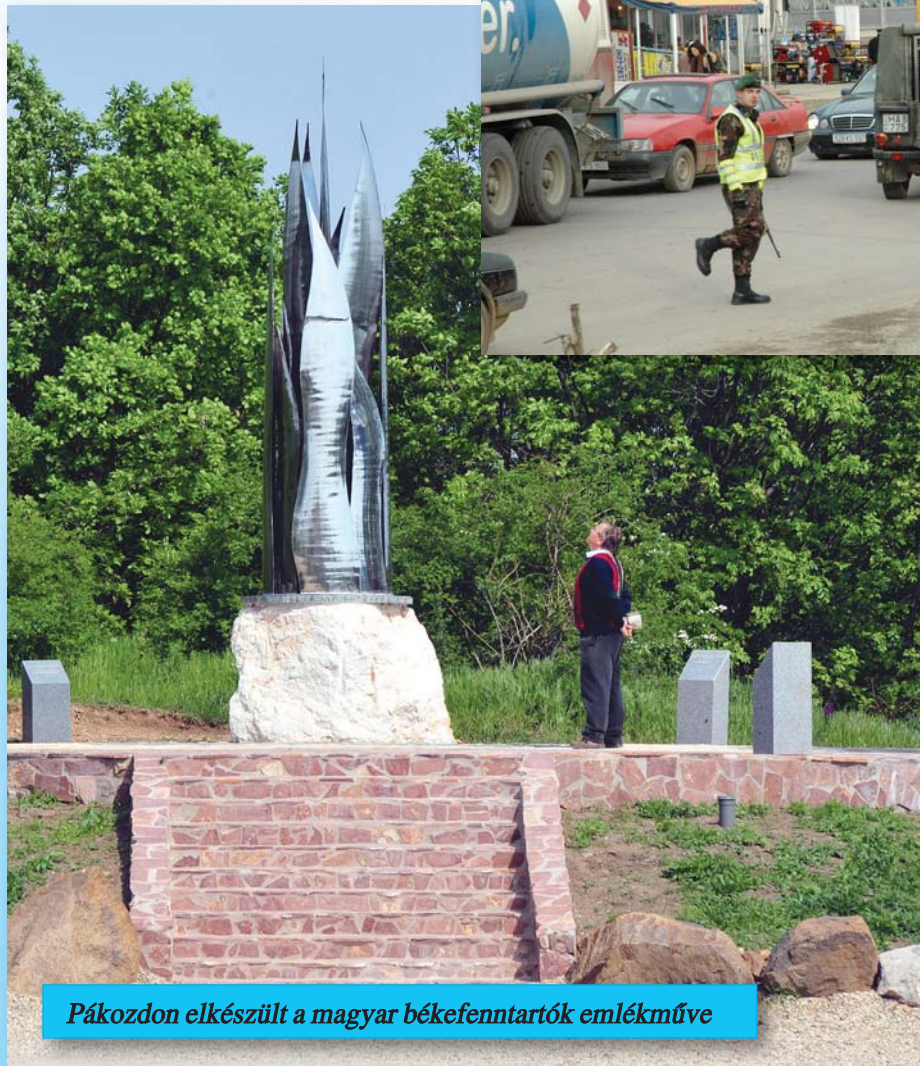
Közel- és a Távols-Kelet, Afrika, Európa válságövezeteinek nem veszélytelen útjait, próbálja szétválasztani és a tárgyalóasztal mellé ültetni a szemben álló feleket, segít a segélyek szétosztásában, részt vesz az engedély nélkül tartott fegyverek begyűjtésében, jelenlétével próbálja megakadályozni a konfliktusok eszkalációját.

Ma közel ezer magyar katona szolgál békefenntartó misszióban a világ számos válságzónájában, képviselve a béke ügyét, hozzájárulva a nemzetközi bizalom és biztonság erősödéséhez, növelve hazánk nemzetközi elismertségét. A Magyar Honvédség feladatrendszere a nemzetközi és a biztonsági környezet átalakulásával, valamint euro-atlanti tagságunkból adódó szövetségi feladataink teljesítése következtében, jelentősen megváltozott. Az új biztonsági kihívások megjelenésével a tágabb értelemben vett béketámogató, válságkezelő műveletek kapnak főszerepet. A nemzeti stratégiának megfele-

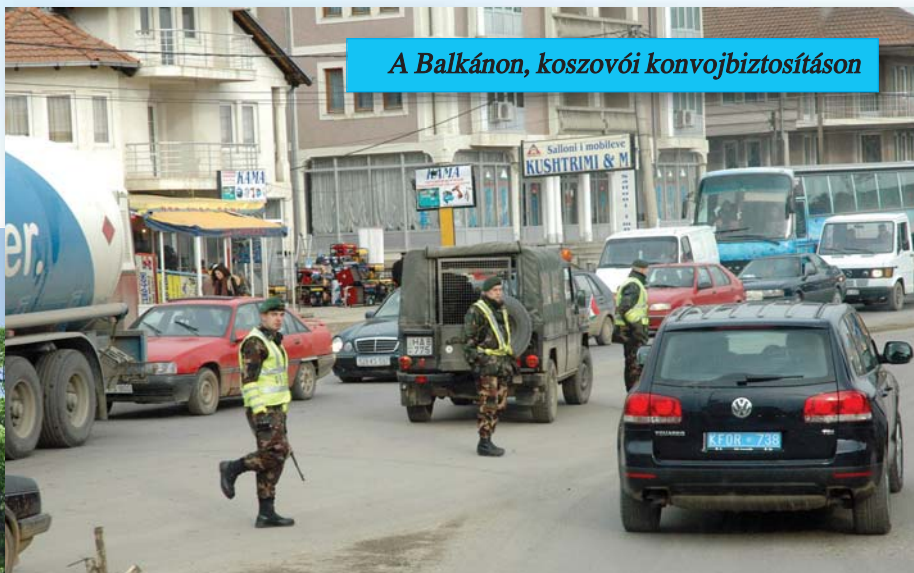
KRÉTA, 1897. Az első modern kori béketeremtő-békefenntartó misszió Kréta szigetén 1897. február 12-én kezdődött, és hivatalosan 1898. április 12-én ért véget. A török és a görög lakosság összecsapásai miatt március 7-én 570 fős (220 brit, 100-100 osztrák–magyar, orosz és francia, 50 olasz matróz) nemzetközi tengerészgyalogos különítményt tettek partra, amely Martinák Ferenc sorhajóhadnagy parancsnoksága alatt megkezdte a sziget átfésülését, s nem egyszer fegyverrel kellett békét teremtenie. Martinák Ferenc 1897. március 10-én, egy ilyen akció során, Kandanos mellett vesztette életét. Jelenlegi ismereteink szerint ő volt az első magyar katona, aki nemzetközi békemissziós kötelekében halt hősi halált.

Martinák Ferencről jelenleg annyit tudunk, hogy Mezőlaborc községben született (Zemplén vármegye, Homonnai járás, ma Medzilaborce, Slovensko, Presovsky kraj), 1864-ben. A fiúmei haditengerészeti akadémiát elvégezve, 1884-től szolgált tisztként a cs. és kir. haditengerészetnél. 1894-től sorhajóhadnagy, ami a szárazföldi erőknél a századosnak felelt meg. A kréti békemisszió idején az S.M.S. Erzherzogin Stephanie cirkáló tisztje volt.

(R. I.)

Pákozdon elkészült a magyar békefenntartók emlékműve

A Balkánon, koszovói konvojbiztosításon

lően a honvédség nemzetközi szerepvállalásának fő irányai a nyugat-balkáni térség és Afganisztán. Katonáink feladatainak sokrétűségére, hazájuktól, szeretteiktől távol bizonyított helytállására, aligha kell külön kommentár.

Nos, az idei ünnep talán még teljesebb lesz, hiszen Pákozdon, a katonai emlékhely területén a magyar békefenntartók emlékműve is végleges formát öltött – hosszú a közreműködő honvédelmi minisztériumi, honvédségi és civil szervezetek, magánszemélyek, adományozó missziós katonák sora. Arrafelé járva nézzék meg azt az emlékszobát is, melynek tárlóiban fotókon, missziós ereklyéken követhetjük nyomon a magyar békefenntartók történetét, ama bizonyos 1897. évi kréti szerepvállalástól napjainkig.

Vietnam: Amerika pokla

Foglycsere

– Az első döbbenet a Hanoiban töltött néhány óra után jelentkezett, ahol saját szemünkkel győződhettünk meg a hosszú háború következményeiről. Lerombolt, szétbombázott lakóházakat, utcákat, hidakat láttunk. Itt szembesültünk először, legalább is mi, a kontingens fiatalabb tagjai, a háborúval, a háború okozta sebekkel – folytatta visszaemlékezését dr. Botz László nyugállományú altábornagy, a vietnami magyar misszió egykori főhadnagya.

A felkészülés során a megfogalmazott feladat világosnak, egyértelműnek és megvalósíthatónak tűnt, a Vietnamban töltött első órák után viszont kicsit bizonytalanná váltunk. Alig két óra repülés után, január 28-án 40 Celsius-fokos hőségben landoltunk a saigoni repülőtéren. Hogy nem szívesen vártak bennünket, jelezte az is, hogy legalább fél óráig nem találtak megfelelő lépcsőt a kiszálláshoz. Saigon egy ostromlott város képét mutatta. Szögdrótok kilométerei, homokzsákok milliói, bunkek, tüzelőállások, fegyverek mindenütt. Végül a saigoni repülőtérrel is magában foglaló támaszponton szálltunk meg.

A helyzet komolyságára jellemző, hogy a munkahelyemen is könnyes szemekkel búcsúztattak el a kollégáim. Háborúba készültünk, az ismeretlenbe...

Magyarok Vietnamban (2.)

Munka a központban

rehajtásához. Néhány nap után (február első napjaiban) elkezdődött a körzetparancsnokságok állományának feltöltése, majd az ellenőrző csoportok kitelepítése. Párhuzamosan kellett tájékozódniuk a belső helyzetről, az erőviszonyokról és megteremteniük a kommunikáció, illetve az újonnan érkezők fogadásának feltételeit.

A Nemzetközi Ellenőrző és Felügyelő Bizottság (NEFB) már az első napon megtartotta alakuló ülését. Intézkedtek többek között az egyes csoportok kijelölésére, felkészítésére és a kitelepítésre a meghatározott hét körzetbe, a 26 helyi ellenőrző csoportba, valamint a 29 speciális ellenőrző csoportba. A magyar kontingens (jóllehet nem rendelkezett előzetes tapasztalatokkal) aktívan kezdett hozzá a feladat vég-

A megállapodó felekből álló négyes katonai vegyes bizottság mindent elkövetett annak érdekében, hogy a másik félről bebizonyítsa: megsértik a megállapodást és a tűzszünetet. Ez a törekvés jelentős munkát adott a NEFB-nek. Akkor sem változott a helyzet, miu-

*Mi mindenkinél jobban ismerjük azokat a veszélyeket, megpróbáltatásokat, amelyekkel Vietnamban szembe kellett nézniük a békefenntartóknak. Ez az esemény érzelmi-
leg megbonthatatlan alapot hozott létre a két nép között. A helytállás és áldozatvállalás, amelyet az akkori magyar katonák tettek Vietnamban, nem volt hibaváltozó, hozzájárultak mai szép sikereinkhez.*

(Nguyen Quoc Dzung, a Vietnami Szocialista Köztársaság Budapesten akkreditált nagykövete)

tán az észak-vietnami és az amerikai küldöttség elhagyta Dél-Vietnam területét és csupán a két dél-vietnami fél képviselőiből álló kétoldalú katonai vegyes bizottság működött tovább. A kezdeti – szívélyesnek tűnő – légmentes az egyre hevesebb ellentétek, összeütközések sorozata váltotta fel, és a feladat végrehajtása során nem is sikerült egyetlen lényeges kérdésben sem egyetértésre jutniuk.

– Olyan tűzszünetet kellett ellenőrizniük, felügyelniük, melyet a megállapodást megkötő felek csak kényszerből fogadtak el. Igaz, hogy tapasztalatlanok voltunk, igaz, hogy problémáink voltak a nyelvtudással, igaz, hogy felszerelésünk Alaszkában megfelelőbb lett volna, mint Vietnamban, de az is igaz, hogy minden erőnkkel azon voltunk, hogy megfeleljünk a párizsi egyezmény szellemének, és méltó módon képviseljük hazánkat a nemzetközileg nagy figyelemmel kísért misszióban.

Aldozatok emlékműve

Válságkezelés NATO-módra

Az euro-atlanti térségen kívüli, egymást fenyegető szomszédos országok között fokozatosan romlik a biztonsági helyzet. A térségben többnemzeti békefenntartó műveletek folynak, s a helyzetet még súlyosabbá teszi az időközben kialakult humanitárius válság, valamint terroristák merényletei...

Erről a „konfliktusról” szerencsére nem szóltak híradások, és a térképen is hiába keresnénk az imént említett országokat. Ezúttal ugyanis mindez csupán a képzelet műve. Fiktív forgatókönyv, amely a NATO április 16. és 22. között, tizenötödik alkalommal megrendezett szimulációs válságkezelési gyakorlatán (Crisis Management Exercise 2008 – CMX '08) nagyon is komoly célokat szolgált.

A gyakorlatot a NATO nemzetközi törzse, valamint a két stratégiai parancsnokság, a szövetséges műveleti, illetve átalakítási parancsnokságok irányításával hajtották végre. A művelet során egyrészt a NATO brüsszeli főparancsnokságán folytattak politikai konzultációt, másrészt a részt vevő országok fővárosaiban a nemzeti képviselők NATO-bizottságokban, állami

szervekben és minisztériumokban konzultáltak. Hazánkban a Honvédelmi Minisztérium számos érintett tárccal és országos hatáskörű szervezettel működött együtt, a minisztérium által kidolgozott terv alapján.

A 26 tagállam mellett a CMX '08 tervezésében és lebonyolításában olyan partnerországok is részt vettek, mint Albánia, Ausztria, Azerbajdzsán, Finnország, Grúzia, Horvátország, Írország, Macedónia, Örményország, Svájc, Svédország és Ukrajna. Első alkalommal ott voltak a gyakorlaton a mediterrán dialógus országai közül Izrael és Marokkó képviselői.

A kormányzati szintű törzsvezetési gyakorlat során a résztvevők a NATO jóváhagyott, illetve kidolgozás alatt álló válságkezelési koncepcióit, eljárásait és intézkedéseit, valamint a válsághelyzeti konzultáció és a közös döntéshozatal folyamatát gyakorolták, a szövetség válságkezelő képességének fenntartása, fejlesztése érdekében. A cél a NATO-ban és a tagállamokban a politikai döntéshozatal és döntés-előkészítés egyidejű gyakorlaltatása, a javasolt katonai intézkedésekhez a politikai jóváhagyás-megerősítés megszerzése volt. Lehetőség nyílt a NATO válságreakálási rendszer (NCRS) alkalmazhatóságának vizsgálatára, a NATO-intézkedések, valamint a feladat végrehajtásába bevont ágazatok válságreakálási intézkedéseinek elemzésére, a válságkezelő szervek közötti együttműködésre. Törzsvezetési gyakorlatról lévén szó, valós erőket nem alkalmaztak.

(Valós válságkezelő erőket bemutató képünk illusztrációul szolgál.)

Éghajlatváltozás és biztonság

Emelkedő átlaghőmérséklet, olvadó sarkvidéki jég, gleccsek, pusztító hurrikánok, szökőárak szerte a világban... Napjainkban a híradások egyre gyakrabban szólnak az éghajlatváltozás közvetlen hatásairól. Nem ennyire nyilvánvaló azonban, hogy a globális felmelegedés hogyan befolyásolhatja a biztonságpolitikát.

Az Európa Tanács márciusban foglalkozott az EU főképviselője és az Európai Bizottság közös jelentésével, amely az éghajlatváltozás és a nemzetközi biztonság összefüggéseit elemzi. A kérdést vizsgáló csoport megállapítása szerint, még ha sikerülne is 2050-re a légkörbe kerülő káros anyagok mennyiségét az 1990-es évek kibocsátási szintjének felére csökkenteni, az átlaghőmérséklet addigra akkor is nagyjából 2 Celsius-fokkal növekedne. A globális felmelegedés pedig komoly biztonsági kockázatokkal jár. Alapvető probléma ugyanis, hogy a klímaváltozás túlterheli azokat az államokat, amelyekben már amúgy sem túl stabil a

politikai helyzet, s növeli a konfliktusok kialakulásának esélyét. Mindez pedig nemcsak humanitárius, hanem politikai-biztonsági kockázatokat is rejt magában.

A legfontosabb potenciális veszélyek közt említhetők az erőforrásokért folyó versengéssel járó konfliktusok. Mint az már napjainkban is tapasztalható, a szélsőséges időjárás következtében csökken a termőterület, vízhiány lép fel, fogynak az élelmiszertartalékok, árvizek és tartós aszályok pusztítanak. A globális felmelegedés a rendelkezésre álló édesvíz mennyiségét bizonyos térségekben 20-30 százalékkal fogja csökkenteni. A vízhiányhoz hasonlóan, a mezőgazdasági termelés visszaesése, a kialakuló élelmiszerválság a fejlődő országok lakosságát sújtja, és lázadásokhoz vezethet. További problémát jelent, hogy a világ népességének mintegy egyötöde partvidéken él, ahol a tengerparti nagyvárosokat főként a növekvő vízszint és természeti katasztrófák fenyegetik, ami viszont a human-

itárius segínyt nyújtó országok erőforrásait meríti ki.

A szárazföld egy részének víz alá kerülése az országhatárokkal kapcsolatos vitákat gerjeszthet. Amellett, hogy új hajózási útvonalak jönnek létre, a sarkvidéki jégtakaró olvadásával a mélyben rejlő természeti erőforrások is hozzáférhetővé válnak, ami szintén versengést eredményezhet. Számos olaj- és földgáztermelő ország napjainkban társadalmi, gazdasági és demográfiai kihívásokkal néz szembe, a világ szénhidrogén-lelőhelyeinek nagy része pedig az éghajlatváltozás hatásaira érzékeny térségekben található, ami az energiabiztonsággal kapcsolatos kockázatot eredményezhet. Az elsvatagosodás migrációt von maga után, ami szintén területi vitákat generál, és számos térség politikai stabilitását sodorja veszélybe.

Az ENSZ becslése szerint 2020 körül már több millióra nőhet a „környezeti” kivándorlók száma, és ez komoly konfliktusforrás lehet a befogadó és a tranzitországokban. Az éghajlatváltozás következtében – úgymond – „működésképtelenné” váló államok instabilitása tovább fokozódik, az etnikai és vallási csoportok közti feszültség pedig konfliktusok kiváltója lehet. A leginkább veszélyeztetett térségek közt a jelentés Afrikát, a Közel-Keletet, Dél- és Közép-Ázsiát, illetve Latin-Amerikát és az Északi-sark térségét említi. Mindez a nemzetközi közösségre nézve is hordoz veszélyeket, hiszen felerősíti az ellentéteket a klímaváltozásért felelős és az általa leginkább sújtott országok között.

A problémák kezelésére az EU ajánlásokat fogalmazott meg, melynek fontos elemei a helyzetértékelés és a rendelkezésre álló eszközök felmérése, a katasztrófa- és konfliktus-elhárítási képességek javítása. A konkrét teendők közt szerepel az éghajlatkutató és a korai előrejelzés rendszerének támogatása, amely kiterjed az instabil és a politikailag radikalizálódó államok megfigyelésére is. A válságkezelési és katasztrófa-elhárítási polgári és katonai képességek fokozása is fontos, csakúgy, mint az intenzívebb nemzetközi együttműködés a biztonsági kockázatok felfedése érdekében, valamint az EU regionális stratégiájának felülvizsgálata és a sarkvidékre vonatkozó uniós politika kidolgozása.

HISTÓRIA

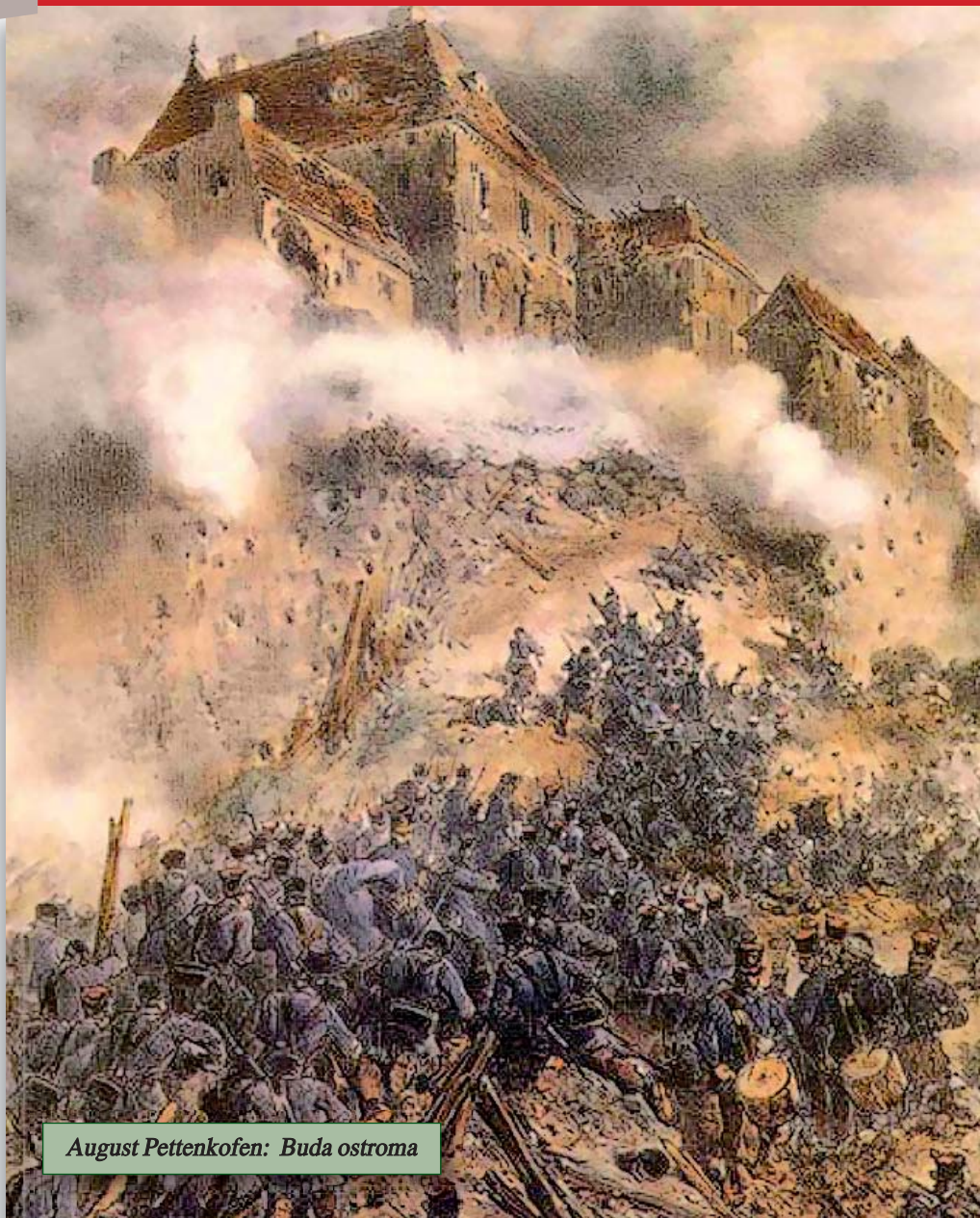
ünnep

Győri László

Ezerkilencszázkilencvenkettőben ünnepeltük először május huszonegyedikén a magyar honvédelem napját. 1849. május 21-én ugyanis a kor színvonalán álló magyar honvédseregek visszavívták az osztrák császári csapatok által megszállva tartott Buda várát, felszabadítva ezzel az ország fővárosát. Május huszonegyediké ünnep minden magyar katonával és honvédelem ügyét szívében viselő minden magyar állampolgár számára. Mindenekelőtt az emlékezés és a tisztelgés napja. Emlékezünk régmúlt idők honvédő harcaira és tisztelgünk a testi mivoltukban már réges-régen elporladt hős katonák, nagy személyiségek, s a mára már névtelenné lett, a hont életük árán is megvédő harcosok emléke, áldozata előtt.

A magyarság honvédő harcait felidézve Szent István koráig kell visszanyúlnunk. Első királyunk és a fiatal keresztény Magyar Királyság népe 1030-ban kényszerült megvívni első honvédő harcát, a nagyhatalmú német-római császár, II. Konrád hadaival szemben – teljes sikerrel. A 11. század második felében azután a magyar vitézek nem egyszer fogtak fegyvert hol ismét a német császár vasba öltözött harcosai, hol pedig a Keleti- és a Déli-Kárpátok hágóin át az országra törő íjlesztő lovas nomád népek – besenyők, úzok – seregei ellen.

A sajátos európai történelmi fejlődés következtében a magyarság honvédő harcai, az ország védelme érdekében hozott intézkedések századokon át – már a 13. század negyvenes éveitől, még inkább a 14. század utolsó harmadától a 17. század végéig – egyszerűen az európai kereszténység védelmét is szolgálták. Amikor az 1240-es évek legelején az iszonyatos mongol–tatar dúlás elérte Kelet-Európát, az orosz fejedelemségek, a lengyel és a magyar királyságok vitézeit már úgy emlegették, mint a kereszténység előharcosait.

August Pettenkofen: Buda ostroma

Méltán érezhette magát a hon és az európai kereszténység védelmezőjének a nagy Hunyadi – „Pannóniák védője, török hadak ostora, János...” –, valamint minden katonája. Akárcsak azok a magyar és nem magyar jobbágyok, akiket ő szólított hadba s ő fegyverzett fel.

Ami pedig az oszmán török hódoltság korszakát illeti: a 21. század magyar emberének is mond még valamit Kőszeg és Jurisics Miklós, Szolnok és Losonczi István, Drégely és Szondi

György, Eger és Dobó István, Szigetvár és Zrínyi Miklós, valamint katonáik példája. A 17. század derekán pedig a másik Zrínyi Miklós, a költő, hadvezér és hadtudós, a szigetvári hős dédunokája, keresett orvosságot „az török áfium” ellen. S így kiáltott: „Fegyver, fegyver, fegyver kívántatik, és jó vitézi resolutio!” Amikor pedig elkövetkezett 1686 nyara – a török Buda ostroma – tizenötezer magyar katona harcolt az Európa számos országából összegyűlt ostromló sereg-

A magyar honvédelem

ben. S velük egy időben, ugyanennyi magyar küzdött az ország különböző hadszínterein, s a végvárakban, az egyre gyengülő oszmán hatalom ellen.

A magyar hon védelméért folytatott harcok az évszázadok során nem egyszer fonódtak össze a magyar államiság megőrzéséért, az ország alkotmányos rendjének tiszteletben tartásáért, lakosainak szabadságjogaiért folytatott fegyveres küzdelmekkel. Közülük kiemelkedik az 1703–1711 között vívott szabadságharc, amelyet II. Rákóczi Ferenc nevével kapcsolunk össze, s amelyben a fejedelem és hívei – a magyar történelem során először – a legszélesebb társadalmi bázisra támaszkodva szólították fegyverbe „... a nemes és nemtelen... minden rendű igaz magyarokat”, hogy „a törvénytelen és szenvedhetetlen iga alól...” fel szabadítsák az országot.

Közel százötven évvel később pedig már nemcsak államiságunk megőrzéséért, de a polgári eszmék védelméért is fegyvert kellett fogniuk a kor magyarjainak. 1848/49 magyar forradalma jogokat adott az ország minden lakosának s nem kívánta csorbítani senki jogait és érdekeit. E jogok védelmében, kényszer hatására, fokozatosan változott át e forradalom szabadságharcá. Jóllehet politikusai, Batthyány Lajos miniszterelnök vezetésével tudatosan készültek a fegyveres harc megvívására. 1848 májusától kezdtek honvédszázláljként emlegetni azt a tíz zászlóalj, amelynek szervezését a délvidéken megindult harcok hírére rendelte el a kormány. Mígnem – 1848 novemberében – a Honvédelmi Bizottmány az akkor már országszerte toborzott új hadsereg egészét ruházta fel a honvédség névvel. 1849 tavaszán azután egész Európa hangos volt a magyar honvédseregek győzelmes harcaitól. E harcoknak volt

egyik reális, politikai indokokkal is alátámasztott katonai célja Buda visszafoglalása, 1849. május huszonegyedikén.

Már a kortársak is vitatták – akár csak később számos magyar történész –, hogy helyes döntés volt-e hozzákezdeni a császári seregek által megszállt Buda ostromához 1849 májusában. Nem kellett volna-e inkább a több csatában megvert és Bécs felé özönlő osztrák császári ármádia üldözésébe kezdeni, döntő fordulatot adva ezzel a szabadságharcnak. Nos, a kitűnő történész, Kosáry Domokos akadémikus, e téma kapcsán a következőket írta: „A kormány Magyarország elismertetésének egyik feltételét látta abban, hogy a főváros ismét magyar kézen legyen. Igaz, így elmaradt a visszavonuló ellenség határozott üldözése. Az utólagos feltételezést azonban, hogy az üldözést folytató magyar sereg Bécsset is bevehette volna... az adott erőviszonyok ismeretében aligha lehet reálisnak tartanunk. Görgeynek mintegy 27 ezer fő és 107 löveg állt rendelkezésére, míg az osztrák sereg 54 ezer főt és 237 löveget képviselt, nem szólva arról, hogy saját bázisa, tartalékai felé hátrált, míg a magyar sereg utánpótlása, löveggéllátása máris vészesen hiá-

nyosnak mutatkozott.” Tegyük hozzá ehhez: Görgey Artúr abban is bízott, hogy egy újabb magyar győzelem – a sikeres ostrom – rákényszerítheti a bécsi udvart arra, hogy békejobbot nyújtson. Buda ostroma tehát reális – politikai indokokkal is támogatott – katonai cél volt, visszavívása pedig a szabadságharc egyik fontos győzelme. A tavaszi hadjárat fő- és mellékhadszínterein elért magyar sikereknek köszönhetően, 1849 májusára a történelmi Magyarország területének kilenczted része szabadabbá vált.

Régi korok vitézeinek emlékét idézve, nem feledkezhetünk meg arról, hogy a magyar múltnak voltak olyan jeles személyiségei, akik katonaként egyszersmind a szellem emberei is voltak. Költők, tudósok, akik a maguk korában a magyar nyelv, a magyar kultúra művelését, ápolását és felvirágoztatását is a honvédelem ügyének tartották.

A magyar honvédelem napján emlékeznünk kell arra is, hogy a honvédő harcokat vívó magyar seregekben mindig ott voltak a legkülönbözőbb népek, népcsoportok, a történelmi Magyarországon élő nemzetiségek fiai is. Régi korok magyar katonáinak emlékét idézve előttük is fejet hajtunk.

védelem napján

HAZAI PÁLYA*rsinórbokócok*

Szabó Béla ❖ Becs László, Rácz Tünde és archív

Csak azt az egy (első) lépést nehéz megtenni a gépjárműben, aztán jön a semmihez nem hasonlítható jutalom: a zuhanás, a lebegés eufóriája.

Égi huszárok

Ejtőernyőzés. Naná, hogy ez is Leonardo da Vincivel kezdődött. (Bár az első írásos feljegyzések Kínából származnak, melyek szerint Fokien császár koronázási ünnepségét, 1306-ban, bambusz rudakra feszített bőrlapokból álló „ernyővel” fák, magas épületek tetejéről végrehajtott ugrásokkal tették még látványosabbá). Ugyanakkor az itáliai zseni volt az első, aki műszaki leírást adott: szerinte tizenkét öl széles és ugyanilyen magas ponyvával bármilyen magasról biztonságosan leereszkehdhetünk. Mert mi sem „természetesebb”, hogy már fél évezreddel ezelőtt megtervez valaki egy készséget, amellyel az ember leugorhat a templomtoronyról. Leonardo da Vinci mindkét légi utazási módszer látnoka volt, annyira, hogy ha korának technikai színvonala megengedte volna (némi innovációval) akár működhetek volna is berendezései. Aztán néhány száz évre a fantazmagória kategóriájá-

Álom és valóság – a Leonardo rajzai alapján készített makett, és az idén végrehajtott sikeres ugrás a „Leonardo-ernyővel”

ba süllyedt az emberi repülés lehetősége, egészen addig, amíg 1797. október 27-én a Párizs melletti Monceau parkban André Jacques Garnerin valóra nem váltotta Leonardo álmát. Történelmi tettének értékét nem csorbíthatja az a kétségtelen tény, hogy ugrását „némi nyomás” hatására hajtotta végre. A fent nevezett urat ugyanis csalátsért letartóztatták, s szabadlábra helyezésének feltétele a nagy nyilvánosság előtt végrehajtott ugrás volt. Garnerin felszállt tehát egy hőlégballonra, amely azonban hétszáz méteres magasságban felrobbant, de az alatt a hátborgató tragédiára éhes tömeg várakozása ellenére egyszer csak megjelent egy pont az égen: a letartóztatásából éppen szabaduló csaló egy tíz méter átmérőjű, harminchat zsinórral ellátott vászonernyővel. Simán földet ért, és még csak fogalma sem volt arról, hogy ezzel történelmet írt. Hát igen, aki elhagyja a biztosat a bizonytalanért, már akkoriban sem volt normális. Mint ahogyan azt napjainkban is mondogatják nem kis kajánsággal a pilóták: ép gépből, ép ésszel, ép ember nem ugrik ki. Eme megállapításra egyébként a „zsinórbohócok” mindig azt válaszolják, hogy a pilóta nem repül, mert mindig szék van a fenéke alatt. Ezzel együtt objektív tény: a madarak röptét

A légideszant-csapatok akár hadosztályokat is bevethetnek egyszerre

utánzandó, az ember először ejtőernyővel „repült”, még jó kétszáz évet kellett várni a Wright testvérek találmányára.

Az első, repülőgépből végrehajtott

ejtőernyős ugrás Albert Berry – az amerikai hadsereg kapitánya – nevéhez fűződik, aki 1912-ben St. Louisban folytatta a „történelemírást”. A ma is használatos ejtőernyők szülőatyjának az orosz Gleb Jevgenyjevics Kotyelnikov tekinthető, aki megalkotta a hátra erősíthető, kézzel és bekötött rendszerrel is nyitható körkupolás ejtőernyőt. Eleinte nem nagy sikerrel, mert a lovassági rohamokhoz szokott „lovagias” tábormokok minden eszközzel tiltakoztak az ejtőernyő bevezetése ellen, mondván: az eszköz arra ösztönzi a pilótát, hogy veszély esetén a gépet hátrahagyva mentse az életét. Az ejtőernyőt a német hadsereg rendszeresítette 1917-ben, s ugyancsak ők alkalmazták először nem csak életmentő célokra. Gondoljunk csak a második világháború idején Kréta megszállására, melynek során a Wehrmacht hajtotta végre az első nagy tömegű ejtőernyős hadműveletet. Igaz, ezt később kama-tostól visszakapták például a normandiai partraszálláskor, ahol megszülettek a ma is legendás amerikai (82., 101.) angol és lengyel ejtőernyős hadosztályok. No és ne feledkezzünk meg a volt Szovjetunióról sem, ahol szintén „nagyüzemi módon” gyakorolták a

Az első magyar ejtőernyős zászlóalj katonái ugrás előtt

HAZAI PÁLYA

és sinórbokácok

szakmát a háború folyamán. De nem lenne teljes a történet, ha már a kezdetek kezdetén ne lett volna magyar vonatkozása is. 1918-ban ugyanis a Heinecke-típusú ejtőernyő kipróbálásához kerestek jelentkezőket, ám az egész Osztrák–Magyar Monarchia területéről egyedül vitéz Boksay Antal repülő hadnagy vállalkozott a veszélyes feladatra. Március 23-án annak rendje és módja szerint el is hagyta a repülőgépet, és egész bokaficammal ugyan, de sikeresen

Bevetésre készülő amerikai ejtőernyősök a második világháborúban

Földet érés után „csomagolás”

földet ért. Ugrásának emlékére ma is ez a nap a magyar ejtőernyősök napja. (S idén hetvenéves a magyar ejtőernyőzés). A folytatásra hazánkban is két évtizedet kellett várni, ugyanis 1939-ben hozták létre az első ejtőernyős századot, vitéz Bertalan Árpád őrnagy parancsnoksága alatt. 1941-ben az akkorra már zászlóaljja fejlesztett és Pápára települt alakulatot be akarták vetni az újvidéki harcokban, azonban a bevetés (az eddigi legnagyobb) ejtőernyős tragédiával zárult: az esőtől felázott talajú pápai repülőtér helyett Veszprémből felszálló kötelék Savoia típusú, túlterhelt vezérgépe lezuhant, és a parancsnokon, valamint a gép személyzetén kívül tizenöt ejtőernyős is életét vesztette.

A világháborút követően a katonai ejtőernyőzés nagy átalakuláson ment keresztül. Feladat- és eljárás-orientált alkalmazási módok jöttek létre. A repüléstechnika fejlődésének köszönhetően egészen új területeken is megjelent a „kupola”. Az ejtőernyőt, mint a hadműveleti területre történő kijuttatás egyik eszközét alkalmazták a légideszantcsapatok, a felderítő-, majd a légi mozgékonyaságú alakulatok, de ejtőernyő fékezi a leszálló vadászipülőgépeket, a katapultulések is ejtőernyő segítségével mentik meg a pilótákat, s a légi kutató-mentők is sokszor csak ejtőernyővel tudnak leereszkedni a balesetek helyszínére.

Szolgálat az életért

Bár minden „öreg” ejtőernyős és hajózó elmondja a kezdőknek: nyugi, még senki sem maradt fent, mindannyian tudják, ha véletlenül beüt a baj, nem árt, ha a gép pörög is lefelé, de az ember azért épségben jön le.

es felderítő-gyakorló repülőgépek kapult-ejtőernyőinek, valamint a MiG-ek fékezőernyőinek, illetve az An-26-os szállító repülőgépek pilóta mentőernyőinek „kezelése”, vagyis hajtogatása, tárolása, az utóbbiak időszakos „beugrása”. Ugyancsak feladatuk az „Ancsákból” dobott terhek össze-

Skik őket épségben „lehozzák”, azok a repülő- és ejtőernyős alakulatok ejtőernyős szolgálatainak, részlegeinek szakemberei. Feladatuk sokrétű, s a szó legszorosabb értelmében véve életbevágó. Munkájukat bemutatandó, látogatásunkat az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázison kezdjük, ahol Bánszki Tamás főhadnagy, az ejtőernyős szolgálat vezetője avat be bennünket a „mibenléte”. (Bánszki főhadnagy hatezer-ötszáz ugrással rendelkezik, tagja a magyar katona ejtőernyős válogatottnak, a múlt évi ejtőernyős célba ugró világkupán tagja volt a második helyezést elért csapatnak, s az egyéni versenyben is ezüstérmet szerzett).

A kecskeméti ejtőernyős szolgálat (amelynek tizenegy katonája 16 500 ugrással rendelkezik) legfontosabb feladata a MiG-29-es vadász, és az L-39-

Életmentő, automatikus nyitóberendezés RS 4/4-es ejtőernyőn

HAZAI PÁLYA

„no problem!”

készítése, bemálházása, a teherenyők hajtogatása. A szolgálat tagjai teherdobáskor a fedélzeti deszant-technikus feladatkörét is ellátják. Ugyancsak ők készítik fel a kezdő hajózókat az ejtőernyős ugrásokra. (A pilótáknak, mielőtt megkezdénék a repülő kiképzést, tizenkét ejtőernyős ugrást kell végrehajtaniuk, melyekből három kézi nyitású). Ez a rendszer, vagyis a repülő kiképzés előtt végrehajtott tucatnyi ugrás „barátságosabb” a réginél, amikor is a pilótáknak évente két, úgynevezett karbantartó ugrást is végrehajtottak. Ez az évi kettő (ahogy mondták) csak a „halálfélelem gyakorlására” volt jó, ennek következtében pedig nem kevés ugrásban is volt részük az ejtőernyősök részéről, mondván, hogy a pilótáknak az ugrások előtt két héttel már egy gomb sincs a pizzamájukon, mert egész éjjel nyitnak álmukban.

Hasonló feladatkört töltenek be az MH 86. Szolnok Helikopterbázis ejtőernyős szolgálatának szakemberei is, természetesen „helikopteresítve” a tendőket – tudjuk meg Varga Mihály őrmestertől, ejtőernyős rajparancsnok-helyettestől. A huszonhárom fős szolgálatból tizenhárman kutató-mentőként ténykednek, tízen pedig a klasszikus feladatokat látják el. Vagyis ők felelnek a Mi-8-as, Mi-17-es szállító- és a Mi-24-es harci helikopterek pilótáinak, valamint az NFTC-programban (NATO Flying Training in Canada – NATO repülő kiképző tanfolyam) Jak-52-es hajózóinak ejtőernyős felkészítéséért, valamint mentőernyők hadrafoghatóságáért. Vagyis hajtogatják, tárolják és a meghatározott időközönként „beugorják” azokat. Ugyancsak ők szervezik – „szárazföldi” kollégáikkal, vagyis az MH 25/88 Könnyű Vegyes Zászlóalj, valamint az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj szakembereivel – a hajózókat szárazföldi és vízi túlélési kiképzését is. Ezekon a felkészítéseken a pilóták megtanulják többek között, hogy egy esetleges katapultálás után földet érve szükség esetén hogyan építsenek me-

Földet érés gyakorlása „szárazon”

nedéket, gyűjtsanak tüzet szükségesszerű eszközökkel, mi ehetőt találhatnak az erdőben, illetve vízre szállás esetén hogyan hagyják el biztonságosan a gépet, s miként kezeljék a mentőeszközeiket.

Ejtőernyős szolgálatok (részlegek) nem csak a repülőcsapatoknál vannak. Ugyanis a felderítő, a légi szállítási, (deszant), valamint a különleges műveleti erők hadműveleti területre történő kijuttatásának egyik eszköze szintén az ejtőernyő. E témakörben a különleges műveleti zászlóaljnál tájékozódjunk. A „különlegesek” RS 4/4 típusú körkupolás, valamint Mars-Student, MC-4 HC és Manta típusú, lég-

nedéket, gyűjtsanak tüzet szükségesszerű eszközökkel, mi ehetőt találhatnak az erdőben, illetve vízre szállás esetén hogyan hagyják el biztonságosan a gépet, s miként kezeljék a mentőeszközeiket.

Nagymagasságú ugrók

cellás ejtőernyőket használnak. A körkupolás ernyőkkel hajtják végre az alapképzést, vagyis a bekötött rendszerű, majd a szabadeső (kézi nyitású) ugrásokat. Aki túljutott a „beugrón”, vagyis megszerezte a kellő „légbiztonságot” körkupolás ernyővel, légcellás képzésben vesz részt, majd csak ezt követően kaphatja meg a Mantát. Ez utóbbi ejtőernyő – és alkalmazásának módjai – megérnek egy „misét”. Ez az igazán professzionális siklóernyő arra hivatott, hogy a különleges erők katonáit – és akár nyolcvan kilogramm

felszerelésüket – biztonságosan a célba juttassa. De nem ám akárhogy. A különleges erőknek feladataikból fakadóan életbevágó, hogy célterületüket a lehető legnagyobb rejtésben ériék el. A Mantával ezt kétféle módon is megtehetik. Kiugorhatnak például a repülőgépből akár tízezer méter magasságban is, aztán a feladat, valamint a körülmények függvényében zuhannak úgy ezeröttszáz méterig, s csak akkor nyitják az ernyőt. E módszerrel jószerével az ellenség fejére ugranak, s a meglepetés bénító erejű. De az is előfordulhat,

Kabin-trenázs

hogy az ellenség korszerű radarberendezésekkel rendelkezik, így könnyen felderítheti a célterület felé közelítő repülőgépet. „No problem!” – mondják a különlegesek, s ebben az esetben a célterületől jó messzire ugranak ki a repülőgépből, ugyancsak nyolctízezer méterről, csak hogy ekkor szinte azonnal kinyitják az ejtőernyőt majd akár hatvan kilométert „vitorlázva” érik el a célobjektumot. A meglepetés ebben az esetben is tökéletes: a radar szerint ugyanis még a „környéken” sem járt repülőgép, mégis „jön a mennyből az áldás”. Mindehhez természetesen különleges felsze-

Teherdobás puha falú zsákban

relésre van szükség. A nagymagasságú ugrásokat oxigén-palackkal, különleges – a vadászpilótákéhoz hasonló – sisakban, speciális védőruhában hajtják végre. Ne felejtjük el, hogy a kiugrás magasságában elenyésző a levegő oxigéntartalma, és mínusz ötven Celsius-fok hideg van. Az ugrók két oxigén-palackkal rendelkeznek, a „felszállóval és a leszállóval”. A nagy magasságból végrehajtott ugráskor az ejtőernyősnek ugyanis az ugrás előtt fél órával már 90 százalékos oxigént tartalmazó elegyet kell belélegeznie az akklimatizálódás miatt (erre szolgál a felszálló-palack), majd pár perc alatt zuhan vagy tízezer métert, s ekkor a leszálló-palack keveréke biztosítja számára az akadálytalan áttérést a légritka térből a normál viszonyokra. Majdnem olyan ez, mint a bűvárok „zsilipelése” felszínre jövetelkor, csak ellenkező előjellel.

HAZAI PÁLYA*kutató-mentők*

Szabó Béla ❖ Galovtsik Gábor és Rácz Tünde

Az év minden napjának minden percében indulásra készen áll egy helikopter a repülőtér betonján, hogy személyzetével - ha egy civil vagy katonai légi jármű balesetet szenvedne - azonnal a segítségükre siethessenek. Ők a légi kutató-mentők.

Az elmúlt egy esztendőben sajnos három alkalommal is fel kellett szállniuk, hogy mentésék a menthetőt – tudtuk meg Becs László főtörzsőrmestertől, a szolnoki kutató-mentők ejtőernyősétől. Ott voltak az év elején balesetet szenvedett helikopter mentésénél, és ott voltak akkor is, amikor a közelmúltban lezuhant egy MiG-29-es vadászpilóta. Télen, a Balaton jegén feltételezetten eltévedt korcsolyázók felkutatásában pápai kollégáik vettek részt, és ennek felidézésével a főtörzsőrmester bele is vág a dolgok közepébe. Az országot két régióra osztották fel; a Dunától keletre eső terület az MH 86. Szolnok Helikopterbázison, a nyugatra eső pedig az MH Pápa Bázisrepülőtéren települt légi kutató-mentő szolgálat felelősségi körzete.

A helikopteren – a hajózáson kívül – egy felcser, két ejtőernyős és egy földi műszaki katona teljesít szolgálatot. Munkájukat a repülőtéren még egy indító-gépkocsi („bika”) és egy mikrobusz is segíti. A repülőszemélyzet „mindenidős”, vagyis éjszaka és bonyolult időjárási viszonyok között is repülhetnek, az ejtőernyősök pedig „millióugrások” profik. Becs László például eddig már 2650 alkalommal hagyta el valamilyen repülőeszköz fedélzetét, tagja a katona ejtőernyős válogatottnak. Szabad idejében pedig

mindenben részt vesz, ahol meg lehet szakadni. Többször lefutotta a Budapest–Bécs maratont, Szlovéniában az alpesi maratont (52 kilométer!), s itthon sem rendezhetnek nélküle katonai mezei futóbajnokságot vagy járőrver-

senyt. Mindezek mellett ejtőernyős oktató, ejtőernyő-beugró és tandempilóta.

A profi személyzethez professzionális felszerelés illik, s ezt már a helikopter fedélzetén demonstrálja a főtörzs-

Akik mentik a

őrmester. A Mi-8-as helikopteren szolgálatot teljesítő ejtőernyősök valójában ugyanis csak végszükség esetében ejtőernyősök. Amúgy technikusok, mechanikusok, tűzoltók, rakodók és pakolók. Mert mi is történhet? Ha lezuhan, vagy kényszerleszállást hajt végre egy repülőeszköz, az esetek túlnyomó többségében a lakott területen kívül következik be a szerencsétlenség. Alapesetben a helikopter a lehető legközelebb leszáll, s megkezdik a mentést. Ha a helyszín olyan, akkor az ejtőernyősök köteleen ereszkednek le, s a mentés megkezdésével egy időben kijelölik a lehetséges leszállóhelyet is. Ha pedig megközelíthetetlen a katasztrófa helyszíne, akkor ejtőernyővel ugranak, s kezdik meg a már felsorolt feladatot. (Ugrásaikat MC-5-ös sikló, és RS-4-es körkupolás ejtőernyővel hajtják végre). Bárhogyan is jussanak azonban a helyszínre, a feladat ugyanaz: tűzoltás, a személyzet és az utasok kiszabadítása, elsősegélyben részesítése, előkészítése a szállításhoz. A gépen ennek megfelelően megvannak az elsődleges tűzoltáshoz szükséges berendezések, erővágók és feszítők, vagyis minden olyan eszköz, amellyel egy vonuló tűzoltó gépjármű rendelke-

zik. A fedélzeten tartózkodó felcsernek hasonló módon minden a rendelkezésére áll, hogy megkezdhesse az életmentést, a defibrillátortól kezdve a hordozható EKG-n keresztül a vákuumágyig minden, amivel például a mentőszolgálat eset-kocsija is rendelkezik. Az éjjellátó készülék, a GPS, valamint a vészadó jeleit érzékelő berendezés és a belső rádióháló szintén az „alapfelszereltséghez” tartozik. A folyamatos készenléti szolgálat mellett tudásukat rendszeresen karban tartják hazai és nemzetközi kutató-mentő gyakorlatokon is. Ezen szimulált balesetek során – az Országos Mentőszolgálat, a katasztrófavédelmi igazgatóságok, a polgári védelem erőivel, a szövetséges légierőkkel és a helyi önkormányzatokkal együttműködve, hazai területen és külföldön egyaránt – nem egyszer vettek részt száznál is több sérülttel járó katasztrófa következmé-

nyeinek felszámolásában. A kutató-mentők alapfeladatai nem merülnek ki csupán a mentésben. Az ő felelősségük a Jak-52-es, az An-26-os repülőgépek, a Mi-8-as, Mi-17-es és Mi-24-es helikopterek pilótáinak ejtőernyős kiképzése, a szárazföldi és vízi túlélőgyakorlatok szervezése, valamint a helikopterek és a szállító-repülőgépek SZ 33D, valamint a „Jakok” SE 4/1A mentőernyőinek hajtogatása, tárolása.

Visszatérve az „alaprendeltetésre”: a kívülálló el sem hinné, hogy mi mindenre kell kiterjednie a figyelmüknek, illetve milyen felkészültséggel kell rendelkezniük. Erről Kecskeméten győződhattunk meg, ahol a kutató-

mentők úgynevezett kabin-trenázson vettek részt. Magyarán, a repülőműszakiak megmutatták nekik, hogy például egy „hasra szállt” vadászrepülőgép esetében egyáltalán miként foghatnak hozzá a mentéshez. Hogyan blokkolják a fegyvereket a véletlen lövés ellen, milyen módszerekkel nyithatják ki a fülke tetejét, mely műszereket kell azonnal áramtalanítani, ho-

a menthetőt...

HAZAI PÁLYA*kutató-mentők*

gyan kell a katapultot semlegesíteni – és még folytathatnánk a sort. S mindent a Magyar Honvédségben rendszeresített összes repülőgép esetében. Illetve – lévén, hogy polgári repülőgépek baleseténél is menthetnek – mondjuk egy Boeing 737 6Q8-as utasszállító esetében sem árt, ha tudják, „melyik végénél is kezdjenek hozzá”. Ezeket az ismereteket a Ferihegyi repülőtéren szerzik meg.

Amikor a jövőről, a még szükséges felszerelésekről, eljárásokról kérdezem Becs főtörzsőrmestert, igazából csak két dolgot tud mondani. A már meglévő professzionális felszereléshez az ugróknak a lángálló ruha hiányzik, illetve a kijuttatás módjához a tandem ejtőernyős rendszer bevezetése. (Elképzelhető, hogy egy baleset helyszínére olyan orvost vagy más szakembert is ki kell juttatni, aki nem rendelkezik ejtőernyős felkészültséggel). Viszont – teszi hozzá a főtörzsőrmester – mindkét „óhaj” már a közeljövőben realizálódik, mert bevezetésük folyamatban van.

Sport és hivatás

Keveseknek adatik meg, hogy a munkájuk, hivatásuk egyben a hobbijuk is lehessen. A Magyar Honvédségben azonban tizenkét katona ezt mindenképpen elmondhatja magáról: ők alkotják a katona ejtőernyős válogatottat.

A válogatott „főhadiszállása” Szolnokon, az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóaljnál található, és vezetője az alakulat parancsnoka, Simon Attila ezredes. Az évek óta a nemzetközi porondon is magabiztosan szereplő csapat edzője Dér László nyugállományú törzszászlós, akinek vezetésével 2007-ben kiemelkedő sikereket értek el.

A Gógös Péter főtörzsőrmester, Varga Tamás zászlós, Bánszki Tamás főhadnagy, Asztalos István nyugállományú zászlós és Hirschler Gábor zászlós alkotta magyar katona ejtőernyős válogatott a hat állomásból – Horvátország, Szlovénia, Németország, Ausztria, Olaszország, Svájc – álló világkupa-versenyen célba ugrásban a második helyen végzett, Varga

Tamás zászlós pedig aranyérmeket szerzett. Hasonlóan jó eredményeket értek el az indiai Hyderabadban megrendezett katonai világjátékokon is, ahol a harminchat nemzet alkotta mezőnyben csapat célba ugrásban a nyolcadik, összetett versenyben pedig a tizedik helyen végeztek. Ami pedig az itthoni szerepléseket illeti: a magyar bajnokságban az első három helyezés rendre a katonacsapatoké. E teljesítmények kellő értékeléséhez tudni kell, hogy a célba ugráskor a versenyzőknek egy két centiméter átmérőjű kört kell a lábukkal eltalálniuk, s aki csak egyszer is nem „nullát” ugrik, már lemarad a dobogóról.

A válogatott keret tagjai: Bánszki Tamás főhadnagy, Gógös Péter főtörzsőrmester, Varga Gábor főtörzsőrmester (MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis), Bozóki Zsolt zász-

lós, Becs László főtörzsőrmester (MH 86. Szolnok Helikopterbázis), Hirschler Gábor zászlós, Varga Tamás zászlós, Réczi Attila főhadnagy, Naszradi Miklós főhadnagy, Orsy László főtörzsőrmester, Kollár Gábor törzsőrmester, Asztalos István nyugállományú zászlós (MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj).

A műszakiak és a bűvárok fellegvára

Szentes. A Tisza és a Hármas-Körös ölelésében fekvő, a Kurca folyó által átszelt, több mint harmincezres lakosú alföldi város 1933 óta katonai helyőrség. Ugyanis azt a területet, amelyen ma a Damjanich laktanya található, a település ekkor adományozta a honvédségnek. A második világháború után különböző fegyvernemi alakulatok és szakcsapatok állomásoztak a laktanyában, ám a helyőrség ma már a magyar műszaki katonák fellegvára. A kaszárnya pedig az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Zászlóalj otthona. Az első műszaki alakulat egyébként az 1980-as évek végén, a Damjanich János nevét viselő pontos hidászrezred megalakulásával jelent meg a Tisza-parti városban.

A jelenlegi alakulat tavaly március 1-jén, a jogelőd katonai szervezet, a 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Dandár bázisán jött létre. Bár az átalakulás jelentős változást hozott a katonai szervezet életében, a zászlóalj rendeltetése ugyanaz maradt, mint a korábbi dandárné, mégpedig a Magyar Honvédség harcoló csapa-

tainak békeidőben és háborúban történő műszaki támogatása, valamint a NATO-ban vállalt kötelezettségek teljesítése.

A tavalyi átalakítás során egyébként az egyik legnagyobb változás az volt, hogy a korábban a dandár részeként működő, ám Hódmezővásárhelyen állomásozó MH 37/4. Török Ignác Műszaki Építőzászlóalj beolvadt a debreceni Bocskai István Lövészdandár kötelékébe.

A szentesi alakulatnak egyébként kettős feladatrendszere van – mondta Nyers József mérnök ezredes, a zászlóalj parancsnoka. Az úgynevezett nemzeti feladatok közül kiemelkedik a fegyvernemek és a szakcsapatok műszaki támogatása, illetve vészhelyzetben az államhatár fegyveres védelmét ellátó egységek szakmai segítése, kiszolgálása. A NATO-feladatok között elsődleges a részvétel az 5. cikkely szerinti műveletekben, valamint az esetleges befogadó nemzeti támogatás megvalósítása.

Mindemellett úgynevezett másodlagos békefeladatai is vannak a zászlóaljnak. Ezek közül feltétlenül meg kell említeni a polgári lakosság és a hatóságok

segítését – például katasztrófahelyzetekben, illetve speciális, műszaki jellegű szakfeladatok végrehajtása során.

A II. Rákóczi Ferenc Műszaki Zászlóalj szervezeti felépítését illetően érdemes kitérni végrehajtó alegységeikre, a két hídépítő, az alacsonyvízi hídépítő és a víztisztító századok tevékenységére. Az alegységek feladata összetett. A két hídépítő század elsősorban pontonhidak és hídkompok berendezését és működtetését végzi. Emellett természetesen szükség esetén gépi hidak telepítését is ell kell végezniük. Az alacsonyvízi hídépítő század pedig hídelemek előregyártását, fahidak építését, valamint a lábön álló erdőből a fa kitermelését, megmunkálását és feldolgozását végzi.

Az alegységek által végrehajtott feladatokból adódóan a zászlóalj speciális, a természetes és a mesterséges akadályok leküzdésére egyaránt alkalmas, nagy teljesítményű és nagy teherbírású eszközökkel rendelkezik. Ezek közé tartoznak a szalaghíd-készletek, azaz a pontonok. Szintén speciális és csak ennél az alakulatnál megtalálható a gépkocsin szállít-

katona

ható hídrakó felszerelés (TMM-3), valamint az úszóhidak építését és a kompátkelőhelyek berendezését szolgáló vontató motorcsónakok, a BMK-130 típusú tolóhajók. A szentesi alakulatnál rendszeresített „legnépszerűbb” technikai eszköz azonban kétségtelenül a földön és vízben egyaránt használható PTSZ-M típusú lánctalpas kétéltű. A hatalmas

monstrumok különösen az elmúlt években, az árvíz elleni védekezés során nyújtottak hatalmas segítséget a szentesi műszaki katonáknak és az érintett települések lakóinak – hangsúlyozta Nyers ezredes, akitől megtudtuk azt is, hogy a víztisztító század több (Zenon Adrowpu típusú) nagy teljesítményű, tábori víztisztító állomással is rendelkezik. A mo-

dem berendezés tengervízből, illetve nukleáris, illetve vegyi anyagokkal, biológiai kórokozókkal szennyezett vízből is képes emberi fogyasztásra alkalmas ivóvizet előállítani és csomagolni – akár napi 800 köbmétert is.

A kiképzés hatékonyságát egyébként jelentősen növeli, hogy a műszaki zászlóalj két vízi gyakorlótérrel is rendelkezik. E gyakorlótéreket természetesen a katona bűvárok is használják. Hiszen Szentes nemcsak a műszaki szakma fellegvára, hanem a katona bűvárok otthona is. Az alakulat része a bűvárkiképző bázis, amely egyedülálló az egész Magyar Honvédségben.

– Alakulatunk fontos képességekkel járul hozzá a Magyar Honvédség nemzetközi szerepvállalásainak eredményes teljesítéséhez. Kiemelten fontos feladatunk, hogy a Tisza Többnemzeti Műszaki Zászlóalj magyar moduljának részeként közreműködünk a Tisza magyarországi, romániai, ukrainai és szlovákiai vízgyűjtő területén bekövetkező katasztrófahelyzetek kezelésében – mondta Nyers József mérnök ezredes, majd arról beszélt, hogy a zászlóalj emellett rendelkezik egy vegyes hídepítő századdal is, amelyik magas készenlétű alegységként 2007. január 1. óta lát el NATO készenlétű szolgálatot. A század egyébként tavaly októberben sikeresen átesett egy NATO CREVAL ellenőrzésen is. Ugyancsak a szövetségnek felajánlott erő a nemzetközileg is elismert víztisztító szakasz, amelyik a NATO Reagáló Erő (NRF) több váltásában is dolgozott már.

HAZAI PÁLYA*összefoglaló***1Hónap
aditréning****AZ ELSŐ LÖVÉSZET**

A Szentendrére nemrég bevonult szerződéses katonák érkeztek alapkiképzésük „fél távjához.” Az elmúlt napokban az újoncok – eddigi kiképzésük meghatározó mozzanataként – először szagoltak puskaport. Ők, száznegyvenöt, éleslövészetet hajtottak végre gépkarabéllyal és pisztollyal az MH Központi Kiképzőbázis izbégi lőterén. A lövészetet a Mecséri János Kiképzőosztály kiképzői vezették le. Potornai Ferenc őrnagy, lövészetvezető elmondta: az egyéni lőkiképzés keretében a gépkarabély alap- és a pisztoly szakalap-lőgyakorlatok végrehajtása több napon át tartó folyamat, a megelőző tantermi foglalkozásokkal együtt.

Palotás Levente hadnagy

FOURLOG 2008

Bécsben, az Osztrák Szövetségi Haderő Logisztikai Iskolájában kezdődött (majd Magyarországon és Csehországban folytatódott) a vendéglátó osztrák tanintézet, a Brnói

Nemzetvédelmi Egyetem és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem hallgatóinak (magyar részről a katonai logisztikai, a közlekedésmérnöki, a hadtáp, pénzügyi és közgazdasági tanszékek hallgatóinak) FOURLOG 2008 elnevezésű gyakorlata. A prog-

ram során a résztvevők a három nemzet missziós szerepvállalásainak tapasztalatai alapján kaptak elméleti és gyakorlati ismereteket a nemzetközi műveletek feladatairól.

*Egresi László
és Mestyán Gábor hallgató*

Rohamlövészek tanfolyama

A Magyar Honvédség tavaszi rohamlövész-tanfolyamának egyik mozzanatára az újdörögdi kiképzőbázison és környékén került sor. Az egyik kiképzési mozzanaton többek között a biztosító, a tűztámogató, illetve a rohamozó alcsoportok feladatai szerepeltek napirenden, így a lesállítás (a rejtett állásokból végrehajtott meglepetésszerű, az el-

lenség mozgó vagy ideiglenesen megállított erői elleni támadás) gyakorlása is. Az úgynevezett rohamlövész-tanfolyam a Magyar Honvédség legkeményebb szakkurzusa. Évente kétszer – tavasszal és ősszel – szervezik meg. A mostani a hetedik volt; oktatói a szolnoki MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóaljtól érkeztek.

Szűcs László

NRF-FELKÉSZÍTÉS

Az MH 64. Logisztikai Ezred nemzeti támogató zászlóalja katonáinak, illetve a NATO Reagáló Erő (NRF) 11. váltása után megalakított nemzeti támogató elem tagjainak nemzeti alapfelkészítése befejeződött. A kiképzési program zárásaként az NRF-11 kijelölt erői szakharcászati gyakorlatot hajtottak végre. Ugyanakkor a logisztikai ezred laktanyája melletti Zaranyi erdőben a támogató századból, őrsza-

kaszból és híradószakaszból álló nemzeti támogató elem is végrehajtotta összekovácsolási gyakorlatát. Említjük meg: a Kaposváron éppen a gyakorlat ideje alatt csapatgyakorlatukat töltő negyedéves lövészhallgatók is belekóstolhattak a katonaeletbe.

E gyakorlatok szorosan illeszkednek az idei év kiemelkedő gyakorlatára, a Bevetési Irány 2008-ra történő felkészülés folyamatába.

Kátai Róbert főhadnagy

Missziós pszichológia

A vietnami háború néhány magyar megfigyelője a hangimitátor hatására még ma is összerezzen. Nem vagyunk berendezkedve arra, hogy együtt éljünk tragikus eseményekkel. Vannak persze szerencsésebb lelki alkatú emberek, de a pszichológusra olykor a legkeményebb fából faragott missziósoknak is szükségük lehet.

Dr. Tarnóczy Richárd alezredes, a Magyar Honvédség főpszichológusa szerint pszichológiai szempontból az ideális katona terhelhető, kiegyensúlyozott és képes csoportban együttműködni. Ám mindenki más-más személyiség. A pszichés állapottal foglalkozó szakembereknek – így a pszichológusoknak – ott kell lenniük, ahol a katonáknak szükségük van rájuk, de ott kell lenniük már a misszióra jelentkezők kiválasztásánál is. Nem véletlen, hogy a katona pszichológusok munkájának legfőbb területe a misszió. Egyszerre közel ezer magyar katona szolgál békeküldetésben, elméletileg csaknem valamennyien eljuthatnak külszolgálatba. 2005 óta kiképzésükhöz hozzátartozik egy háromnapos pszichológiai felkészítés. Azért, hogy lelkileg is a legjobb kondícióban legyenek.

A tréningek harminc százalékát az elmélet adja, utána pedig szituációs

gyakorlatok során fejlesztik a társas és egyéb készségeket. Ezekben a helyzetekben az emberek úgy viselkednek, ahogy általában szoktak, itt nincs mód színészkedésre. A tréningek persze nem egyformák. Az iraki misszióba készülők felkészítése eltér a Ciprusra készülőkétől, mivel más a feladat jellegéből adódó stressz is. Megtanítják őket alkalmazkodni, együttműködni. Talán furcsán hangzik, de az alulterheltség, az ingerzegény környezet is komoly stressz-faktor lehet. Ezzel ellentétben, Afganisztánban éppenséggel a túlterheltség jelenthet veszélyt.

A külföldi szolgálat során adódhatnak különleges, például harctéri stresszhelyzetek. Arra azonban az embereket nem lehet felkészíteni, hogy extrém helyzetben rezzenéstelen arccal, normális pulzussal tegyék a dolgukat – állapítja meg dr. Tarnóczy Richárd alezredes. Arra viszont igen, hogy milyen az, amikor a

szervezet nagyobb mennyiségben termel adrenalin. Milyen érzés az, amikor remeg a láb, erősebben dobog a szív, kiszárad a száj. Erre szolgálnak azok a gyakorlatok, amelyek során láttatják a katonákkal, hogy bajtársuk miként viselkedik egy-egy szituációban. Aki tudja, hogy mi történik vele, az nem fog megijedni saját reakciójától. Civil példa: előzés után, amikor éppen csak beférünk két autó közé, előnt a víz, remeg a láb. Aki nem rendelkezik rutinnal, megijedhet, nem a feladatával foglalkozik, figyelme önmagára irányul. Ha tudja, hogy a tünetek két-három percen belül alábbhagynak – visszatérve a katonai területre –, nagyobb az esélye a túlélésre.

A stresszt illetően, nem mehetünk el szó nélkül amellett sem, hogy az idegenben szolgáló katonának lazulnak a kapcsolatai a családdal, a rokonokkal, a barátokkal, a hazával.

HAZAI PÁLYA*psziché*

Pedig otthon ezek segítenek a munkahelyi és másfajta feszültségek levezetésében. A család – mondhatni – óraműként működik, s ha valamelyik tagja hosszú ideig távol van, a rend felborul. Jelenleg napi tíz percet beszélhetnek a katonák családtagjaikkal, műhold segítségével. Aligha kell kommentálni, miért fontos ez...

A missziókban egyébiránt nincs jelen állandóan pszichológus. De kidolgoztak egy úgynevezett deployment tréninget. Alapvetően két kritikus periódus van: a harmadik-negyedik hét, illetve a harmadik-negyedik hónap környéke. Ezekben az időszakokban megnő a fásultság, a katonák érzékenyebbek, egyre jobban hiányzik a család. A harmadik-negyedik hónap körül a misszió helyszínén végzik az ilyen tréningeket. Kérdőívek segítségével felméri, melyek a csoport gyengeségei, fejlesztést igénylő területei. A kiértékelés eredményéről természetesen tud a parancsnok. Előfordulhat például, hogy egy közösség tagjai azt hiszik magukról, ők a legjobbak, jól összekovácsolódtak. A felmérés viszont megállapíthatja a kapcsolatok riasztó hiányát. Az ilyen közösségnek az a veszélye, hogy akik nincsenek benne egy „klikkben”, azok nagyon is magukra maradnak, sérüléke-

nyebbek lesznek, s akkor csökken szolgálatellátásuk hatékonysága. Ekkor kezdetne el dolgozni a helyszínen lévő, misszióbeli katonatársaival együtt szolgáló pszichológus – jegyzi meg dr. Tarnóczy Richárd alezredes.

A történeteket fel kell dolgozni

Különleges műveletek különleges kutatója

Csak hadtudósberkekben ismert, hogy dr. Kőszegvári Tibor nyugállományú vezérőrnagy, professor emeritus, akadémiai doktor immár négy évtizede kutatja a különleges katonai műveletek hadititkait. A harminchat éves korában angolul, németül és oroszul már jól beszélő alezredes a moszkvai vezérkari akadémia elvégzése után döbent rá, hogy a katonai vezetők képzése során a nukleáris háború a fő téma, s szinte alig esett szó a gerillahadviselésről, pedig a világ nagyobbik részén helyi háborúk dúltak. Elsősorban angol nyelvű szakirodalom felhasználásával készítette el „A diverziós felderítő tevékenység és az ellene folytatandó harc” című kandidátusi disszertációját, amely 1971-ben hézagpótló hadtudományi munka volt.

Idézzünk fel néhány emléképet a hetvenhét éves Kőszegvári Tibor katonai, illetve hadtudósi pályafutásából.

– Ifjúkoromban tanári pályára készültem, s ezért először elvégeztem Kőszegen a tanítóképzőt. 1948 nyarán pedig, amikor megjelent a tiszti iskolára toborzó felhívás, arra gondoltam, hogy a hadseregben is lehetek tanár, és tüzértiszti képzésre jelentkeztem. Kiváló jelvényel, alhadnagyként avattak 1950 szeptemberében, és – jellemző az akkori gyors karrierekre – 1953-ban főhadnagyként tüzér dandárparancsnok-helyettesnek neveztek ki Polgárdiba.

A közel kétszáz ezer fős néphadsereg első jelentős „karcsúsítására” 1954-ben került sor, amikor a dandárt felszámolták, engem pedig a vezérkari főnökség 2. csoportfőnökségre helyeztek előadói beosztásba. Miután németül már jól beszéltem, először angol, majd a Zrínyi Miklós Akadémia elvégzése után orosznyelv-tanfolyamra kerültem. A moszkvai vezérkari aka-

démiát 1967-ben végeztem el, s miután a kandidátusi disszertációm-ból is kitűnt, hogy elég jól

ismerem a különleges hadviselés titkait, idegen nyelveket is beszélek, ezredessé előléptetve 1973-ban a Vietnamba kiküldött, a tűzszünetet ellenőrző első magyar békefenntartó kontingens parancsnok-helyettesének neveztek ki. Itt már személyes tapasztalatokat is szereztem a különleges katonai műveletekről, és a békefenntartási feladatok irányításának napi gondjairól.

Vietnamból hazatérve először két évig Székesfehérváron, az 5. hadsereg parancsnokságán szolgáltam, majd 1977-ben kineveztek a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia hadművelési-hadászati tanszék vezetőjének, s tizenhárom évig a katonai felsőoktatásban tevékenykedtem. 1988-ban a hadtudomány doktora, egyetemi tanár lettem, és aktívan részt vettem a katonai tanintézet tudományos tanácsának munkájában is. 1990 tavaszán az akkor felállított Katonapolitikai és Hadtudományi Kutatóintézet igazgatója lettem,

1993-ban neveztek ki vezérőrnaggyá. Jelenleg a ZMNE doktori képzésében, valamint a Magyar Tudományos Akadémia hadtudományi bizottságának munkájában veszek részt.

Kőszegvári Tibornak Diverzió címmel, 1984-ben megjelent egy könyve a Zrínyi Kiadó gondozásában, viszont se szeri, se száma hadtudományi jegyzeteinek és folyóiratcikkeinek. A Hadtudomány című folyóirat egyik számában például – a szolnoki különleges műveleti zászlóaljra is gondolva – írt arról, hogy a különleges katonai műveletek több ezer éves múlttal rendelkeznek. A Tróját ostromló görögök által készített faló és a belsejében elhelyezett harcosok is sikeres különleges katonai műveletet hajtottak végre, s így nem véletlen, hogy a trójai faló, mint a katonai diverzió jelképe, szerepel az egyesült államokbeli J. F. Kennedy Különleges Hadviselési Központ címerében.

A Zrínyi-díjjal kitüntetett Kőszegvári Tibor bízik abban, hogy az ő négy évtizedes hadtudományi munkássága is hasznosítható napjainkban, amikor annyira élő probléma a terrorizmus elleni küzdelem, illetve a különleges katonai műveletekre kijelölt alakulatok felkészítése.

MOZAIK*összefoglaló***MH PRT: MINISZTERI LÁTOGATÁS**

Dr. Szekeres Imre – delegáció élén – kétnapos látogatást tett Afganisztánban. A honvédelmi miniszter Mazar-e-Sharifban felkereste az ISAF Észa-

jától, Pol-e-Khomritól. A magyar delegáció programja során meglátogatta az MH PRT katonáit. Tájékozódott a térség biztonsági

ki Régió Parancsnokságát, s az ott folytatott megbeszélésein, egyebek mellett, szó volt arról a hozzávetőlegesen 20 fős magyar kiképzőcsoportról, amely a jövő évtől kezdi meg egy afgán lövészzászlóalj kiképzését, nem messze az MH PRT központ-

helyzetéről, a magyar tartományi újjáépítési csoport jelenlegi, negyedik váltásának aktuális feladatairól, és találkozott Baghlán tartomány több vezető személyiségével is. (hm.gov.hu, Szerencse Renáta színes)

A JÖVŐ IDEÁLIS PARANCSNOKA

A vezérkari főnök a katonai vezetés korszerűsítésének, a parancsnoki és a törzsmunka hatékonyságának növelése érdekében, három kategóriában – Az ideális

alegységparancsnok, Az ideális zászlóaljparancsnok és Az ideális dandárparancsnok témakörökben – pályázatot hirdetett. Az első kategóriában második díjat kapott Benczik Gábor főhadnagy, a második kategóriában második díjban részesült Holecz József őrnagy, a harmadik kategóriában pedig harmadik díjat kapott Sebők Zsolt őrnagy. A díjakat Juhász István vezérőrnagy, a HM hadművelési és kiképzési főosztályának vezetője adta át.

(Z. T., G. G.)

ÁLLAMTITKÁRI MEGBESZÉLÉSEK A KAUKÁZUSBAN

Dr. Vadai Ágnes, a Honvédelmi Minisztérium államtitkára hivatalos látogatást tett Grúziában (felvételünk itt készült) és Örményországban. A magyar delegáció vezetője kaukázusi programja során a helyszínen tájékozódott a térség biztonságpolitikai helyzetéről, konzultációt folytatott a grúz és az örmény állami vezetőkkel, az ENSZ és az EBESZ képviselőivel a térség aktuális védelem- és biztonságpolitikai kérdéseiről, valamint tárgyalópartnereivel áttekintette a magyar–grúz, illetve magyar–örmény kétoldalú katonai kapcsolatok fejlesztésének lehetőségeit. (hm.gov.hu, MTI)

Honvédségi dolgozók részére kedvezményes hitelek a Budapest Banktól (Budapesten és környékén) * Jelzáloghitelek (akár az ingatlan forgalmi értékének 90–95%-áig is) most értékbecslési díj nélkül és hitelfolyósítási díjkedvezménnyel * Lakásvásárlási hitelek * Lakásfelújító hitelek * Szabadfelhasználású hitelek * Adósságrendező hitelek (passzív és aktív BAR-osoknak is) * Személyi kölcsönök 3 munkanap alatt * A hiteltanácsadás és az ügyintézés díjtalan! * Az Ön mobil tanácsadója: Kovácsné Kavas Szilvia. Telefon: 06-30-350-6608.

VEZÉRKARI FŐNÖKI TÁRGYALÁSOK

Berlin, Nicosia, Győr – Havril András vezérezredes, vezérkari főnök három közelmúltbeli tárgyalásának helyszínei.

Német partnerével, Wolfgang Schneiderhan vezérezredessel, a két ország fegyveres erői közötti közös oktatási, kiképzési programokról, a kétoldali kapcsolatok továbbfejlesztéséről, különösen a műveleti – így például az Afganisztánban és a Balkánon kialakult – együttműködésről folytatott megbeszéléseket.

Constantinos Bisbikas altábornaggyal, a Ciprusi Nemzeti Gárda parancsnokával, egyebek mellett az európai biztonsági és védelmi együttműködésben lehetséges közös tevékenység kereteinek kimunkálásáról, a magyar haderő-átalakítás és missziós szerepvállalás tapasztalatairól, ciprusi katonák magyarországi képzési lehetőségeiről tárgyaltak.

Havril vezérezredes határ menti találkozáson (felvételünk e helyszínen készült) tárgyalt Edmund Entacher vezérezredessel, az Osztrák Szövetségi Haderő vezérkari főnökével. Szó volt a két haderő béke-műveleti tevékenységének tapasztalatairól, valamint arról, hogy a lisszaboni szerződést követően egy teljesebbé váló biztonság- és védelempolitikai integrációra alapozva, új formákkal gazdagodhat az EU-n belüli katonai együttműködés, amelyet mindkét ország katonai vezetői támogatnak. (hm.gov.hu) Fotó: Galovtsik Gábor

KATONADIPLOMATÁK A RAKÉTAEZREDNÉL

A Budapesten akkreditált katonaiattasé-testület tagjai látogatást tettek Győrben, az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezrednél. Az attasék tájékoztatást kaptak az ezred feladatairól, szervezeti felépítéséről, megtekintették az alakulat célfelismerő- és szimulátortermét, a rendszeresített haditechnikai eszközöket, majd ismerkedtek az ezred légvédelmi rakétarendszereivel. (Andor Tamás őrnagy)

**RAKJON
FÉSZKET
TAVASSZAL!**

**VAN MEGOLDÁS
LAKÁSGONDJAIRA!**

**ALBÉRLETI HOZZÁJÁRULÁS:
LAKÁSLÍZING
MUNKÁLTATÓI KÖLCSÖN ÉS
TÁMOGATÁS:
LAKÁSHITEL**

INGYENES, BANKFÜGGETLEN TANÁCSADÁS,
ELŐSZÜRÉS, TELJES KÖRŰ ÜGYINTÉZÉS
HONVÉDSÉGI DOLGOZÓKNAK KEDVEZMÉNYEK!

Írjon, hívjon, kérdezzen! Gyors, korrekt
tájékoztatás!

06-20-595-8544

www.mihitelunk.hu

Felkeressük Önt otthonában!

Jó üzlet! Saját üzleti tevékenység keretében használja ki a honvédségnél töltött évek alatt szerzett képességeit! Irányítson és motiváljon egy nagy csapatot, vezesse őket sikerre és így biztosítsa teljes pénzügyi és időbeli függetlenségét! Sikeréhez a támogatást a világ első számú japán wellness cége biztosítja!

Telefon: 06-30-248-7861.

Kanizsai „erődemonstráció”

A Veszprémi Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Kara nagykanizsai képzési központjának diákjai „erődemonstrációra” invitálták társaikat, hogy egy jó kis bulin eldöntsék: ki „Magyarország legerősebb hallgatója”. A rendezvényen a zalaegerszegi toborzók is megjelentek, hogy a katonapilóta-képzés lehetőségeiről tájékoztassák a nagyerődeműt, s felvételeink tanúsága szerint haditechnikai eszközökkel is segítették az „Engedély nélküli fegyvertartás” elnevezésű különdíjas versenyszámot, valamint a „Rambo-fotók” készítését.

A bicepszeit fitogtató tizenkilenc versenyző az említett különszámon kívül 280 kilogrammos traktorgumi-görgetésben, kétszer nyolcvan kilogrammos koffer cipelésében, és egy 13,5 kilogrammos kerék test előtti vízszintes tartásában mérte össze erejét.

A versenybíró – a többszörös magyar bajnok, a Közép-Európa legerősebb embere cím birtokosa (2003) –, Darázs Ádám tartott egy kis bemutatót az „en-

gedély nélküli fegyvertartás” fortélyai-ból (felvételünkön), melyben azután hivatalosan Széles Szabolcs (Nyíregyháza) 1 perc 16 másodperces idővel lett a

legjobb. Valamennyi erőpróba eredményeit összesítve, Varga Dániel (Kecskemét) szerezte meg a legerősebb hallgatónak járó kupát.

info@tank.hu
+36 30 397 9202
TANK.HU offroad ahogy
a nagyok csinálják.

Terepjárás láncfalpakon!

Off-road extra – ezzel a szlogenel hirdettük meg vállalkozásunkat 2005-ben, s akkor különlegesnek, egyedinek, talán extrémnek is tűnt honlapunkon (www.tank.hu) meghirdetett kínálatunk, a hatféle típusú láncfalpas és gumikerekes (hajdan hatástalanított) katonai járművek vezetésének lehetősége.

Nézzük a részleteket!

A honvédségi használatból kivont, hatástalanított járműveket alakítottuk át civil használatra, így vált lehetővé, hogy a haditechnika, a „nagy vasak” iránt érdeklődők testközelben tapasztalják meg e járművek terepjáró képességeit, erejét.

Vállalkozásunkat sikerre vittük. Ehhez pályázati úton elnyertük a Tata közelében lévő Bajon működő katonai gyakorlótér használati jogát. A helyi önkormányzat szintén támogatta vállalkozásunkat. Tata helyorség említése már csak azért is fontos, mert e város egykor a láncfalpasok, különösen a harcokcsik, illetve a harcokcsizók városa volt.

Milyen élmény egy hajdani katonai láncfalpas jármű vezetése? Döntse el Ön a botkormány mögé ülve, ha ra-

jong a technikáért, az extrém sportokért és programokért. És döntse el Ön személyesen a gyakorlótéren, ha ezekről a szuper képességű járművekről eddig csak könyvekben olvasott, esetleg filmben vagy múzeumban találkozott velük.

Szolgáltatásaink palettája a vendégek – az Önök – igénye szerint változott. Hadd adjunk tippet! Tartsa meg nálunk akár a születésnapit, a házassági évfordulós, a karácsonyi, a legénybúcsúra, a csapatépítésre szervezett programjait. Ajándékozza meg magát a csak nálunk megszerzhető élménnyel! Tegyen úgy, ahogy a holland turisták, akik utazási irodák csoportjaival évente gyakran megfordulnak nálunk!

Programjainkon első a biztonság. Minden járművön felelős vezető ügyel a vendégek biztonságára. Fontos a szakszerűség is, oktatóink között ezert vannak nagy tapasztalattal rendelkező harcokcsizók is. Ugyanakkor nem titkolt szándékunk, hogy igény esetén nyílt rendezvényeinkkel részt veszünk az ifjú generációk toborzásában is.

Off-roadozzon nálunk, szerezzen extrém élményeket extrém programjainkon!

(x) www.tank.hu

Stockholm: a kétoldalú védelmi együttműködési konferencián magyar államtitkári javaslatként hangzott el a felek nanotechnológiai kutatás-fejlesztési kooperációja is. A svéd védelmi minisztérium katonai főtanácsadójának értékelése szerint ez a Gripen-program keretében kialakult, kitűnő szakmai kapcsolatokon túlmutató lehetőség.

Budapest: a Honvédelmi Minisztérium Fejlesztési és Logisztikai Ügynökségének Technológiai Igazgatósága (egykor Technológiai Hivatal) egy nanomateriális kutatás-fejlesztési konzultáció házigazdája. E tudományterületen ugyanis ezt a szellemi műhelyt nemzetközileg is elismert menedzserként tartják számon.

A nanotechnológia tudományterülete még a világ fejlettebb régióiban is gyerekcipőben jár. Röviden fogalmazva: a nanotudományok és nanotechnológiák a kutatás és fejlesztés (K+F) olyan új területei, amelyek az anyagok atomi, molekuláris és makromolekuláris szintű jelenségeinek és azok befolyásolásának tanulmányozásával foglalkoznak. Meglehet, a parányi részecskék megváltoztatásáról, az anyag új, ember alakította tulajdonságairól – mint például a „láthatatlanságot” biztosító új anyag katonai alkalmazásáról – számos tudományos-fantasztikus hír kel-

Az IH-111 T élelmiszer-szennyezettséget vizsgáló berendezés

szárnyra. A kutató pontosan tudja, hogy még a lopakodó F-117 Nighthawk típusú repülőgép sem láthatatlan, ahogyan az e csúcstechnológiával készített hadiöltözlet sem lesz „varázskö-

peny”. Dr. Ráth Tamás, az igazgatóság első embere, a „nanotémáról” szólva persze más híreket sorol fel.

– Mi részt veszünk többek között az EU, pontosabban az Európai Védelmi

A század-tűzfigyelő és -tűztámogató rendszer a BTR-80-ba beépítve

Haditechnikai innováció szellemi műhelye

nanomateriális festékek kifejlesztésén munkálkodunk, amelyek alkalmazásával a vegyi anyaggal szennyezett terepen a semlegesítés, a mentesítés a korábbihoz képest hatékonyabb lehet. A haditechnikai eszközt bevonó festék ugyanis reakcióba lép a mérgező harcanyaggal, azt szinte teljes mértékben lebontja, s így módon a mentesítéshez már nincs szükség nagy mennyiségű vízre.

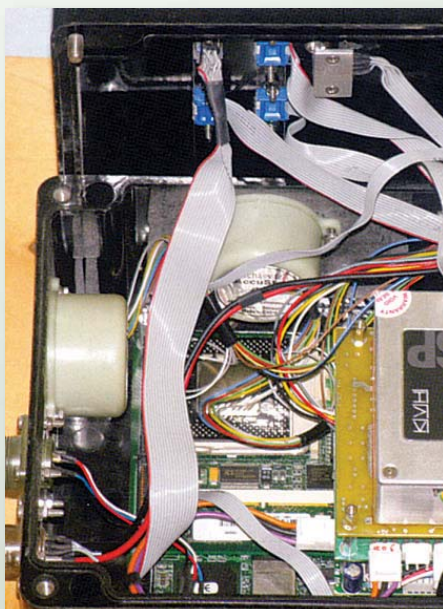
A másik téma főszereplői egy széles sávú vegyi jelző szenzorai. Az ilyen, úgynevezett arany alapú szenzorok ugyanis lehetővé teszik, hogy a parancsnok a mérések alapján megfelelő időben, megfelelő minőségű információt kapjon a terepet szennyező anyagok mennyiségéről, összetételéről, s ennek alapján dönthessen, katonái mennyi ideig lehetnek a terepen egészségkárosodás nélkül.

Említsünk meg más, a Technológiai Igazgatóság nevével fémjelzett kutatás-

fejlesztési témát. Így azt, hogy a BTR-ekbe a közeli jövőben úgynevezett előretolt repülésirányító rendszert építenek be. Ez a rendszer kommunikációs, célmegjelölő, illetve számítógéppel támogatott geoinformációs rendszer is lesz. A Magyar Honvédség összhaderőnemi műveleteihez kifejlesztendő rendszer alkalmazásával, lézeres célpontmegjelöléssel a Gripen fedélzetén azonosítani lehet a megsemmisítendő földi célt, és a BTR-ről érkező adatok alapján a vadászrepülőgép pilótája akár AGM-65B Maverick levegő-föld rakétával, akár GBU-12 irányított bombával megsemmisíthet például egy tüzéségi eszközt. Ugyancsak említést érdemel az IH-111 T ételmisszer-szennyezettséget mérő műszerük, melynek alkalmazásával egy adott műveleti területen precízen megállapítható valamely ételmisszer esetleges radiológiai szennyezettsége, egyáltalán az ételek fogyaszthatósága.

A haditechnikai innováció szellemi műhelyéről, a Technológiai Igazgatóságról szóló információkhoz dukál még egy érdekesség: a BTR-80 harcjárműben, a kutatás-fejlesztő szakemberek közreműködésével immár beépítették a század-tűzfigyelő és -tűztámogató rendszert éppúgy, mint a lézergiroszkópos harcjármű-navigációs berendezést. Az előbbi a harctevékenység és a terep figyelését, a felderített célok koordinátáinak hajszálpontos megállapítását, a tüzéségi tűz automatizált kiszolgálását segíti. Az utóbbit a katonai gépjárművek, harcjárművek navigációs rendszerének alapjául szolgáló, a pillanatnyi pozíció megállapításához szükséges északi irány meghatározására szolgáló eszközként kell számon tartanunk.

Ügynökség (az European Defence Agency – EDA) kutatás-fejlesztési programjaiban. Felkészültségünk alapján két kutatásban is szerepet vállalhatunk. Az egyik programban olyan

A lézergiroszkópos harcjármű-navigációs egység

A küzdőtérben beépített képernyők

Dakar-pótló, meg

A Magyar Honvédség három lőterét – a táborfalvait, a várpatolatait és a tapolcait – is érintette az április 20–26. között megrendezett Közép-Európa-rali. A versenyt a Dakar-rali szervezői hívták életre, a terrorfenyegettség miatt elhalasztott sivatagi viadal pótlásaként. A hét nap alatt a mezőnyre mintegy 2600 kilométer várt, ebből hozzávetőleg 1100 kilométer volt speciális (azaz gyorsasági) szakasz. Az autósok küzdelme a kétszeres rali-világbajnok spanyol Carlos Sainz (Volkswagen), és a Dakar-specialista, a sivatagi futamon kilenceszer (ebből háromszor motorral) diadalmaskodó francia Stéphane Peterhansel (Mitsubishi) párharcát hozta. Kettejük vetélkedését a „Matador” néven is ismert ibériai pilóta kezdte jobban, de a rendkívül nehéz romániai etapokon (ahol a megolvadt hó az utakon nem keresztbe, hanem hosszában hömpölygött lefelé a hegyekből) Peterhansel ugrott az élre.

Sainz-ot ráadásul a szerencséje is elhagyta; előbb technikai problémái akadtak, majd a harmadik nap délelőttjén rendezett gyorsasági szakaszon

elütötte a Mitsubishi-t kormányzó japán Maszuka Hiroshi francia navigátorát, Pascal Maimont, aki épp a defektes kerék cseréjével volt elfoglalva.

Mindezek eredményeként Romániában a Volkswagen menője közel kilenc perc hátrányba került Peterhansellel szemben, aki ekkor már-már győztesnek érezhette magát. Az utolsó napot mégis a spanyol kezdte az élről; a Matador ugyanis 18 másodperces előnyre tett szert, köszönhetően a magyarországi szakaszokon bemutatott ellenállhatatlan vezetésének. Főrajt végül több mint kétpercesre hizlalta a balatonfüredi célig, bár ehhez az is kellett, hogy mitsubishis riválisa eltévedjen a Veszprém környékén kijelölt

glepetések nélkül

pályán. A magyarok közül – 13. helyével – Kis Sándor érte el a legjobb eredményt.

A motorosoknál az összetett győzelmet a

francia David Casteu (KTM) szerezte meg, aki a második napon vette át a vezetést, miután a szuperfavoritnak kikiáltott spanyol Marc Coma az élen haladva kétszer is bukott, és feladta a versenyt. Casteu-t a chilei Francisco Lopez követte a második helyen, míg a dobogó legalsó fokára a francia–mali kettős állampolgárságú Alain Duclos állhatott.

A quadoknál a Polaris francia kiválósága, Hubert Delrieu nyert, megelőzve honfitársát, Christophe Declerck-et, illetve a szlovák Martin Antalt. A kamionosoknál a MAN holland sztárja, Hans Stacey leiskolázta a mezőnyt, 33 percet vert a másodikként célba ért (szintén holland) Wulfert van Ginkelre. A harmadik helyen a cseh Ales Loprais zárt, egy Táttra volánját tekerve.

Az igazi Dakaron egyébként az eddigi legjobb magyar helyezést (16. hely) Darázi Zsolt érte el – eredetileg katonai célokra gyártott kamionjával. Az egykor Tapolcán, illetve Székesfehérvárott sorkatonaként szolgáló

versenyző elmondta, hogy a MAN 18280 típusú versenykamiont a műhelyben alakították át.

– Bár a várpalotai lőtérén már mentem, a többi pályát nem ismerem. A gyári csapatokat nem nagyon lehet megverni, de igyekszünk a lehető legtöbbet kihozni a versenyből – latolgatta az esélyeket még a verseny előtt Darázi, aki végül 11. lett, tehát valóban a lehető legtöbbet hozta ki a gépből.

2009-től honvédségi rali-csapatok is alakulnak – jelentette be a verseny előtti bemutatón, Táborfalván dr. Szekeres Imre honvédelmi miniszter. A tervek szerint a leendő sofőröket és navigátorokat először honvédségi szintű rali-versenyeken válogatnák ki, akik aztán majd „civil” hazai, illetve külföldi futamokon is rajthoz állnak. A bejelentés háttérében az áll, hogy a honvédségnél szükség van katonai gépjármű-vezetőkre.

Holle anyó meséi (1.)

Bajtársai szerint, amikor karácsonykor sűrű pokrócba burkolózva felolvasott a táborban, úgy nézett ki, mint a mesebeli Holle anyó. Pedig Varga Erika zászlós nem mesehős; bár a katonai sajtó olvasói fél évig az ő „meséiből” tájékozódhattak az MH Tartományi Újjáépítési Csoport harmadik váltásának tevékenységéről. A szövivő most magazinunknak is mesélt Afganisztánról...

Hihetetlen élményekkel lettem gazdagabb. Afganisztán minden látványával, ízével és illatával lenyűgözött. Az ellentétek és a titokzosság „birodalma”. Láttam nyomorúságot, gazdagságot, szenvedést, örömet,

mosolyt az arcokon, a szemekben könnyeket és bizakodást. Néha úgy éreztem, hogy még többet szeretnék megtudni az országról, időnként pedig úgy éreztem, hogy amit láttam, az több volt, mint amennyit látni akartam. Ezt látni

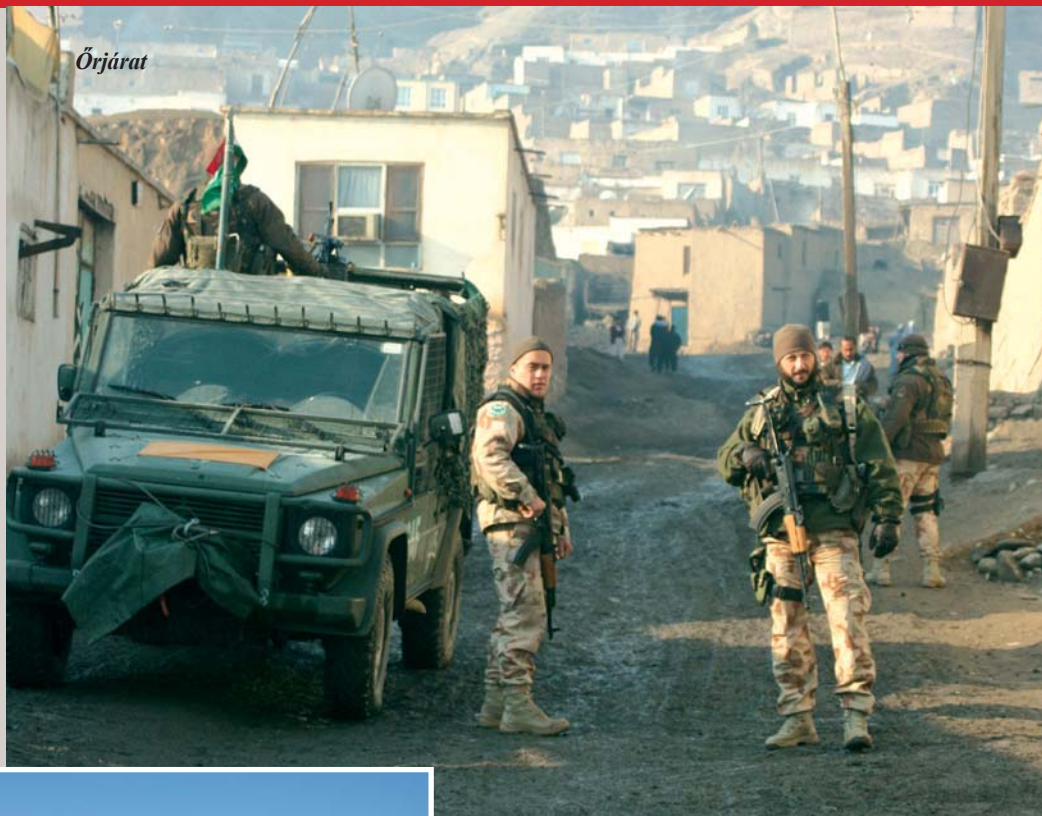
kellett, meg kellett tapasztalni, a filmek nem adhatják vissza. Nőként talán kicsit jobban beleéreztem a helyiek sorsába, hatottak rám a látottak. Nagy tanulság: el kellett fogadni az ottani körülményeket; az egyik napról a másikra nem lehet megváltoztatni semmit... De ne rohanjunk ennyire előre, kezdjük inkább táborunk, a Magyarországtól mintegy 5000 kilométerre, Afganisztán északkeleti részén, Baghlán tartomány fővárosában, Pol-e Khomri-ban található Camp Pannónia rövid bemutatásával. A tábor magas vályogfal, szögesdrót és őrtornyok védik. Bútorokkal berendezett, fűtőtessel és légkondicionálóval ellátott konténerekben laktunk. Egy nagy kőépületben található az ebédlő és a kávézó, amelyek egyébként közösségi helyiségként is szolgáltak. Itt ünnepeltük például a karácsonyt és a szilvesztert. A lakókonténerek mellett fürdő és több automata mosógéppel és szárítógéppel felszerelt mosókonténerek találhatóak. Az áramellátást aggregátorok biztosították, amelyeket néhány hónapja nagyobb teljesítményűekre cseréltek ki. A szellemi

A homok országa

kikapcsolódásról a tábor könyvtára gondoskodott, ahonnan nem csak könyveket, de CD-eket és DVD-eket is lehetett kölcsönözni. Fizikai erőnlétünket a jól felszerelt kondicionáló-teremben növelhettük. Erre szükség is volt, hiszen a biztonságunkat szavatoló, körülbelül húsz kilogramm súlyú katonai felszerelést (repeszálló mellény, málhamellény, sisak stb.) akár több órán keresztül is viselnünk kellett. A családdal telefonon és interneten tartottuk a kapcsolatot. A táborban külön internetes szoba található, ahonnan több számítógépről is küldhettünk haza leveleket.

Ami az étkezést illeti, egy cég főzte és szállította nekünk az ételeket. Többször elfordult azonban, hogy mi igényeltünk alapanyagot és az otthonról hozott fűszerekkel főzőcskéztünk. A tábori életről annyit: mint minden misszióban, az

Varga Erika és Afganisztán

dására, amelyeket előzőleg mindig begyakoroltak. Egy igen fontos üzenetünk volt a tartomány lakossága számára, mégpedig az, hogy biztonság nélkül nincs újjáépítés. Két alkalommal biztonságfokozó műveletet hajtottunk végre az afgán nemzeti hadsereggel és az afgán nemzeti rendőrséggel. Ezek a műveletek nemcsak az afgán biztonsági szervek, de a magyar katonai kontingens elfogadottságához is nagyban hozzájárultak.

(Folytatjuk)

állomány leterheltsége Afganisztánban elég nagy. A sok feladat mellett azért mindig figyeltünk egymásra és jutott idő arra, hogy minden hónapban megünnepeljük a születésnaposokat, akik tortát és emléklapot kaptak. Kevés szabadidőnkben népszerű volt a ping-pong és a csocsó is, valamint a foci. Péntekenként nem dolgoztunk, mert Afganisztánban a péntek a vasárnap.

A reggelek parancsnoki értekezlettel kezdődtek, ahol az egyes részlegvezetők beszámoltak az aznapi és a következő napok teendőiről. Hová mennek egyes csoportok, az adott területen milyen feladatokat fognak végrehajtani? Azonban ezeket a feladatokat csak akkor hajthattuk végre, ha a biztonsági helyzet megfelelő volt. A járőrök és a mission team-ek úgy hagyták el a tábor, hogy felkészültek a lehetséges problémák megol-

HAZAI PÁLYA*nyílt napok*

Szűcs László – Kálmánfi Gábor ❖ Galovtsik Gábor és Tóth László felvételei

Anyá, én ültem láncfalpasban is!

A tavasz beköszöntével látványos laktanyai nyílt napokat rendezett az érdeklődőknek a 160. születésnapját ünneplő Magyar Honvédség. Ezúttal Tatára és Szentésre látogattunk el, és közben útba ejtettük a Kaposvári Egyetemet, a hagyományos pilótatorozó-kampánysorozat egyik állomását.

Tatán a sorompó lassan felemelkedik, a kapuszárnyak kinyílnak és máris több százan indulnak az MH 25. Klapka György Lövészdandár bázisának szívébe, az alakulótér felé. Egyrészt látni ott többféle sátrat (információ, toborzás, MH Nyugdíjpénztár, könyvadás), másrészt jó néhány haditechnikai eszközt (például T-72-es harckocsit vagy D-20-as ágyútarackot). A laktanyától néhány kilométerre közben „második világháborús csata” kezdődik a német és a szovjet hadsereg alakulatai között – az élő hadtörténelem-óra keretében a korhű egyenruhába öltözött és eredeti, de átalakított fegyvereket használó hagyományörzők egy 1944 márciusában lezajlott ütközetet elevenítenek fel.

A múltból délután térünk vissza ismét a jelenbe, ahol is dr. Szekeres Imre honvédelmi miniszter tart rendhagyó osztályfőnöki órát, illetve válaszol a diákok kérdéseire.

– Nagyon jó volt ez az osztályfőnöki óra – mondja kérdésünkre Zsáka Zsanett, aki a pécsváradai II. Béla Gimnázium és Szakközépiskolából érkezett Tatára. Mint mondta, mindig is érdeklődött a fegyveres szolgálat iránt, éppen ezért jelentkezett olyan középiskolába, ahol rendszeti képzés is zajlik. Persze az sem kizárt, hogy az érettségi

után a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen folytatja tanulmányait, és hivatásos katona lesz.

Kaposvárott a „Te jó ég, ezek szétlövik az egyetemet!” mondattal fogadja valaki a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem hallgatóinak látványos, fegyverroportól sem mentes bemutatóját. Szó sze-

rint is megadják az alaphangot, hiszen a lövések zajára még az egyetemi menzán dolgozó szakácsok is kitódulnak az udvarra. Persze a lényegesebb dolgok bent zajlanak: a NATO kanadai pilótaképző programjáról (NFTC) ugyanis itt kaphatnak felvilágosítást az érdeklődők – akik közül meglehetősen sokan tartoznak a gyengébbik nemhez. Mint például Kovács Dóra, kommunikáció és média-tudomány szakos hallgató.

– Pilóta szeretnék lenni, ez gyerekkorom óta dédelgetett álmom! Remélem, megfelelek majd az orvosi vizsgálatokon... Előbb persze el kell mennem a toborzóirodába, ahol részletes felvilágosítást kapok a pilótaképző programról. Édesapám mindig is katonai pályára szeretett volna menni, de családi okok miatt ez nem sikerült. Viszont engem már kiskoromtól fogva vitt repülőnapokra, innen is az indíttatás – nyilatkozta lapunknak egy médiaszakoshoz méltó profizmussal.

Szentesen, az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Dandárnál a laktanyai nyílt nap pontosan egybeesik a műszaki katonák fegyvernemi napjával (április 25.). 1849-ben, ezen a napon a komáromi várnál vívott csata során, a hajóácsok és a honvédsereg műszaki katonái egyetlen éjszaka alatt építettek meg egy átkelőt a Dunán, amely azután jelentős mértékben hozzájárult a magyar csapatok sikeréhez.

– Anya, én ültem a lánctalpasban is! – lelkesedik a PTSZ közepes lánctalpas úszó gépjármű mellett egy kisfiú, majd azt is elmeséli, hogy az egyik katona bácsi segített neki beszállni a hatalmas „hídszállító” teherautó kormánykereke mögé. Kicsit távolabb, a laktanya bűvárképző bázisának ajtajában, egy tiszthelyettes mosolyogva mondja: „Hozzánk nehezebb bejutni, mint a Titanic-kiállításra.” Valóban, a sor csaknem száz méter hosszú, hiszen mindenki arra kíváncsi: mit is csinálnak a katonabúvárok. Sajnos egyszerre csak húsz-harminc látogató nézheti meg, hogyan emelik ki a békaembereket a víz mélyén megtalált, imitált robbanószerkezeteket. Természetesen legalább ennyire népszerűek a nyílt nap Tisza-parti programjai is, hiszen itt, a vízi gyakorlótéren minden bátor jelentkező kipróbálhatja milyen érzés pontonon utazni, vagy éppen a PTSZ teherterében „csónakázni” az éppen áradó Tiszán.

Aki érti a fegyverek szavát

Alig várom, hogy Marci fiam is felfedezze az édesapját körülvevő khakiszínű világot, és kíváncsi vagyok arra, hogy vajon kisautóval szeret-e majd szívesebben játszani, vagy inkább csákót és fakardot ragad? Az édesapa, Soós Péter főtörzsőrmester, a Hadtörténeti Múzeum fegyvertechnikusa vall az őt körülvevő világról...

1995-ben egy 16 éves tapolcai középiskolás hosszú percekig állt a Hadtörténeti Múzeum egyik tárlója előtt. Tágra nyílt szemekkel csodálta az üveg mögött az addig csak partizánfilmekben látott német géppisztolyt. Akkor határozta el, hogy egyszer neki is lesz egy ilyen a kezében. A kívánság szokatlanul gyorsan, alig öt év múlva teljesült, sőt a „Jó Tündér” ezúttal még rá is tett egy lapáttal, Soós Péter főtörzsőrmester ma már a múzeum közel 25 ezer fegyverének nemcsak őrzője, de ismerője, sőt hagyományőrzőként használója is.

– Édesapám, a hatvanas-hetvenes években, több városban is szolgált, repülőgép-, később helikopter-kiszolgáló műszaki tiszthelyettesként. Én már a

család békésebb korszakában születtem, Tapolcán, 1979-ben. Az angyalbórt is ott húztam magamra a Tapolcai Kiképző Központ ellátó századának szakácsaként. Nem volt nehéz dolga a sorozóbizottságnak, vendéglátó-ipari középiskolában végeztem, így egyenes út vezetett a „konyha harcálláspontba”.

A leszerelés után azt terveztem, hogy egy jobb budapesti étteremben dolgozom majd, de a gondviselés úgy akarta, hogy egészen más pályán kezdjek el dolgozni. A hadtörténelem emlékei iránt már gyermekkoromtól fogva valamiféle megfoghatatlan vonzalmat éreztem, elolvastam és megnéztem minden háborús témájú könyvet és filmet, amelyhez csak hozzá tudtam jutni. Barátaimmal naphosszat jártuk a Tapolca

melletti gyakorlótereket, hogy mindenféle „hadi relikviákat” gyűjtsünk, és bizony előfordult az is, hogy az öröknek kellett elkergetniük minket a haditechnikai eszközök közeléből. A későbbiekben ezt a vonzódást honismereti szakkörök foglalkozásain éltem ki, ahol második világháborús repülőgéproncok kutatásával, egykori lövészárkok „feltárásával” erősödött bennem tovább a hadtörténelem szeretete.

Így nem csoda, hogy a budapesti munkakeresésnek nem egy étterem konyhája lett a végállomása, hanem a Hadtörténeti Múzeum raktára. Egy szintén tapolcai barátom – aki a múzeumban dolgozott – beszélt rá arra, hogy a vendéglátás helyett inkább dolgozzak az egyenruharaktárban, négyórás alkal-

mazásban, gyűjteménykezelőként. Végre kézzelfogható közelségébe kerülhettem a különböző militáriáknak és a hozzájuk kapcsolódó szakirodalomnak. Megismerkedtem a múzeumi élet mindennapjaival, a raktározás és a nyilvántartás rendjével, a kiállítások építésének menetével, apróbb trükkjeivel. Egészen különleges bánásmódot igényelnek például a kiállítási bábuk, amelyek felöltöztetését látva a látogatók bizonyára elszörnyülködnének: komoly múzeumi szakemberek kitekert mozdulatokkal igazítják a bábuk alkatrészeit a szűk egyenruhákba, a kis méretű lábbelik miatt pedig egész végtagokat „amputálnak”.

2000-ben kerültem át gyűjteménykezelőként a fegyverraktárba, egy évvel rá pedig technikusként hivatásos tiszthelyettesi állományba vettek. Az elmúlt korok és háborúk fegyvereit csoportosítva őrizzük, így van középkori fegyvergyűjtemény, hidegfegyver-gyűjtemény – ide tartoznak a kardok, a szuronyok és azok kiegészítők – és van természetesen kézilőfegyver-gyűjtemény is, ahol a pisztolyokat, géppisztolyokat, gépkarabélyokat, puskákat, golyószórókat, géppuskákat, sport- és vadászfegyvereket vigyázzuk. Külön gyűjteményt képeznek a nehézfegyverek, tehát a gránát- és aknavetők, a fedélzeti fegyverek, a gépágyúk és a páncélelhárító eszközök. Történelmi fegyvereink nagyobbik része régi családi gyűjteményekből, gyűjtőktől, ajándékozóktól származik, vagy hivatalos átadással kerültek hozzánk. Néhány darab azonban zsákmányként érkezett a gyűjteményünkbe, ilyen „egzotikus” példány például a múzeum első amerikai M-16-osa, amelyet a vietnamiaktól kaptunk, a túsára szerelt réztáblán feltüntetett a fegyver „fogságba esésének” idejét és helyét.

Egy-egy kiállítás tervezésekor a szakemberek igyekeznek a rájuk bízott gyűjtemények – és tudásuk – legjavát adni a minél tökéletesebb és hitelesebb összehatás érdekében. Igazi élményt jelentett számomra az egyik kedvenc korszakom – a második világháború és annak előzményei – magyarországi történetét bemutató kiállítás megépítése, ahol lehetőségem nyílt elképzeléseim kibontakoztatására. Megvalósíthattam saját apróbb ötleteimet, valamint az

olyan kiállítási elemeket, mint például a budapesti lakásrészletben megjelenített szovjet mesterlövészfészek.

Persze nem a raktári munka és a kiállítások építése az egyetlen múzeumi feladat. Kollégáimmal együtt havonta több fegyverbemutatót, fegyvertörténeti előadást és „rendhagyó történelemórát” is tartunk általános iskolásoknak, egyetemi hallgatóknak, idősebb fegyverbarátoknak.

Ehhez természetesen nagyon sokat kell tanulni, olvasni a szakirodalmat, áttanulmányozni az egykori szabályzatokat, megfigyelni a korabeli fényképeket. A fegyverek nekem nem csak egyszerűen „gyilkoló szerszámokat” jelentenek, mögöttük látom fejlődésük mozgatórugóit, történetét, technikai megoldásaikat, és nem utolsósorban az őket használó embereket, a katonákat is. Ki gondolná például, hogy mennyi minden lehet hatással egy-egy új fegyver megszületésére, bevezetésére? A császári-királyi hadsereg hadvezetése például hallani sem akart hátultöltő fegyverek rendszerbe állításáról mindaddig, amíg a könig-

grätzi csatában vereséget nem szenvedtek a gyűtés Dreyse-puskát használó poroszoktól. Vagy például a második világháború kezdetén a hadvezetés még nem tudta kellő számban ellátni a frontra indulókat a könnyen kezelhető és gyorsan népszerűvé váló géppisztolyokkal, ezért leginkább csak a tisztek kaphattak belőlük. Ez alaposan megkönnyítette az ellenséges mesterlő-

ARCVONAL

portré

vészek dolgát: akinek géppisztolya van – ez messziről látszott, leginkább a hosszú, egyenes tárból – azt kell először kilőni! A magyar Király-géppisztoly tervezői erre is megtalálták a megoldást, a fegyver tárját be lehetett hajtani a cső alá – így távcsövön nézve puskának látszott –, harchelyzetben pedig a parancsnok kihajtotta a tárát, és rögzítés után már tüzelhetett is vele.

A múzeum raktáraiban kiállításra váró fegyverek számunkra már nem harc-eszközök, hanem elsősorban egy-egy adott korszakot idéző műtárgyak. Természetesen vannak kedvenceink, de mindegyiket úgy kell gondoznunk, mintha mind egyediek vagy éppen az utolsó darabok lennének. Az egyik restaurátorunk mondta egyszer, „Tudom, hogy most még van vagy ötven PPS-géppisztolyotok, de vajon mennyi lesz ebből 100-200 év múlva?” A múzeumokban ilyen léptékben kell gondolkodni.

Természetesen mindenki az igazi kuriózumokra kíváncsi. A híres, hírhedt személyekhez, hajdani államférfiakhoz és hadvezérekhez köthető tárgyaink, fegyvereink talán a legbecselesebb kincseink. Nagy gonddal őrizzük, többek között Hadik András, Bem, Damjanich és Klapka tábornokok, valamint Simonyi őbester kardját, vagy éppen a mártírhálalt halt Batthyány Lajos és Maléter Pál pisztolyát.

Az ember és fegyver kapcsolatának van egy másik színtere, amely már több mint egy évtizede része az életünknek. Ez a katonai hagyományőrzés. Hozzám és barátaimhoz a második világháború magyar katonái állnak a legközelebb, így mi az ő „újraélesztésükre” igyekszünk kísérletet tenni. Sokan nem tudják „hova tenni” a katonai hagyományőrzést, mert nem értik miért öltöznék be fiatal emberek előző korok egyenruhájába, menetelnek nagyapáik fegyvereivel, koszorúznak, és állnak díszőrséget. Mindenkinek más válasza lehet erre a kérdésre. Van, aki egyszerűen hobbiként, valaki „hadseregplóként”, vagy nemzettudata kifejezéséül él meg, és van, aki a családi hagyomány miatt áldozza erre a pénzét és szabadidejét. Én az első egyenruhám az első fizetésemből vettem meg, amely 1998-as folyó áron 15 ezer forintot tett ki. Akkoriban egy olyan jász-

berényi csapat tagja voltam, amely az országban egyik legelsőként kezdett el foglalkozni második világháborús hagyományőrzéssel. A közvélemény számára akkoriban ez olyan szokatlan dolog volt, hogy a félreértések elkerülése végett, a németekéhez igencsak hasonlító, jellegzetes magyar rohamsisakot nem is hordtuk. Kezdetben innen-onnan összeszedett felszereléseink voltak, Moszin–Nagantkarabélyokkal álltunk koszorúzásokkor díszőrséget. Nekem adódott még egy plusz feladatom is, kürtölnöm kellett. Annyi múltam volt a hangszer ismeretét illetően, hogy általános iskolás koromban trombitáltam, így legalább az alapokkal tisztában voltam. Veterán kürtösöktől, kottás füzetekből tanultam meg a Magyar Királyi Honvédség kürtjeleit, melyek valóban elengedhetetlen részei voltak annak idején egy katonai ceremóniának. Pár év után elköszöntem a jászberényiektől, azóta a Magyar Tartalékosok Szövetsége katonai hagyományőrző egységének vagyok a tagja. Társaim nevében is mondhatom, hogy munkánkat igazi szolgálatnak fogjuk fel, emlékezni és emlékeztetni szeretnénk! Minden nemzet fiatalságának kötelessége megismerni hazája történelmét, hadtörténelmét, és ha mi ezt a tankönyveknél érdekesebben tudjuk bemutatni, akkor már elértük a célunkat. Egy-egy hadijáték során sokat tanulhatnak a nézők, akik a háborút – szerencsére – már csak filmekről ismerik. A bemutatott ütközetek – például a legutóbbi Tatán – szemléletesen bizonyítják az egyes ember fontosságát egy harc feladat során. A néző nem arcokat és kezeket lát, mint a moziban, hanem az egész „csatateret”, a dombok mögül lassan előkúszó harcokcsikkal, az aknamezőt telepítő katonákkal, a tűzpárbajt vívó tüzéséggel. Ami a moziban öt perc itt az 50 perc! A katona kúszik, lő, tárát cserél, mindez idő. A rohamozók nem futják 10 másodperc alatt a 100-at, rejtőznek, sebesültet ápolnak, és ha úgy kívánja a forgatókönyv, „meghalnak”.

Persze vannak a hagyományőrzésnek vidámabb pillanatai is. Ilyenek például a csapat tagjainak esküvői, ahol természetesen mindenki egyenruhában jelenik meg! Az első ilyen ceremónia pont az én esküvőm volt, a Tapolcához közeli Nemesgulácson. Már az előkészületek sem voltak egyszerűek, hiszen amíg a menyasszony ruháját viszonylag könnyen elő lehetett teremteni, addig nekem úri szabónál és cipésznél méretre kellett korabeli társasági ruhát, cipőt készíttetni, és kardot is kellett vennem. A kardoknak egyébként komoly szerepük van az ilyen szertartásokon, hiszen az ifjú pár a csillogó pengék alatt, mintegy alagútban lép ki a templomból. A mi esetünkben a násznép is rögtön jött utánunk, így a bajtársak kínosan hosszú ideig nem tudták letenni kardjukat. Emlékezetes és zsbibasztó élmény volt, azóta már rutinosabbak vagyunk ezen a téren is.

Feleségem tanítónő, de most főállású anya, mivel tavaly ősszel megszületett Marci fiam, így számára jelenleg ő jelenti egy személyben az örömet és a munkát, melyből persze én is igyekszem kivenni a részemet. Alig várom, hogy Marci is felfedezze az édesapját körülvevő khakiszínű világot, és kíváncsi vagyok arra, hogy vajon kisautóval szeret-e majd szívesebben játszani, vagy inkább csákót és fakardot ragad?

Rólunk írták, mondták

Modern, az expedíciós feladatok ellátására alkalmas, vezetői létszámában, háttérintézményeiben jelentősen karcsúbb, de hatékonyabb honvédség. Egyebek mellett ez volt olvasható a Népszabadság egyik cikkében, április 23-án. A lap közölte: a HM-hez tartozó harminckettőből mindössze hét hivatal maradt, és létrehozták az egységes összhaderőnemi parancsnokságot. A korábbi, harmincezres létszám 24 ezerre csökkent, miközben a csapatoknál szolgálóké tizenöt ezerről húsz ezerre nőtt. A honvédelem fontosabb ügyeiben ötpárti konszenzus alakult ki. A tárcánál jelentős sikerként könyvelik el, hogy a NATO légi szállítóflottáját Pápán állítják fel – olvasható az országos napilapban. (Tóth László felvétele a tavalyi Bevetési Irány gyakorlaton készült.)

A honvedelem.hu május 6-ai tudósítása szerint az előző héten az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Zászlóaljhoz hatvanegy bejelentés érkezett, amelyek közül

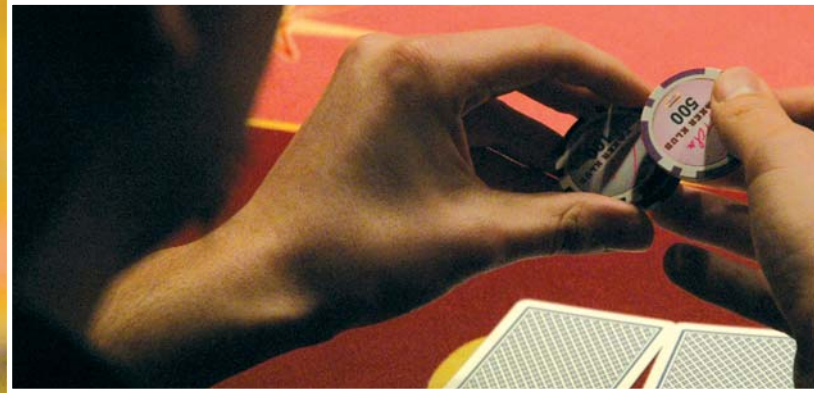

tizenháromra kellett azonnal reagálniuk. Találtak és megsemmisítettek robbanótesteket többek között a Ferihegyi repülőtéren, egy családi ház kertjében, illetve közút mellett is. (Szűcs László felvétele)

A honvedelem.hu május 7-én tette közzé, hogy a veszprémi helyőrségi otthonban kiállításal emlékeztek meg az olimpiákon eddig részt vett katonákról. A tárlat tanúsága szerint 25 olimpián 120 hivatásos katona indult nemzeti színekben, s közülük harmincan szereztek aranyérmet. Említsük meg: a pekingi olimpián is szurkolhatunk egy hivatásos katonának, mégpedig a diszkoszvető Kóvágó Zoltán századosnak. (A MOB honlapjának felvétele az olimpikonok április 26-i fogadalmötételén készült.)

A Szentesinfo április 25-én képes beszámolót közölt az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Zászlóalj – a műszakiak napja alkalmából tartott – ünnepségéről és laktanyai nyílt napjáról, melyen az érdeklődők a szentesi műszakiak mellett a hadsereg más alakulatainak bemutatóit is megtekinthették. (Galovtsik Gábor felvétele)

Korda György, a hazai pókerkirály néhány éve hatalmas zseton-lavinát indított el azzal, hogy lelkes szakkomentátori tevékenységének köszönhetően tömegek ismerték és szerették meg ezt az izgalmas kártyajátékot. Olyannyira, hogy a közelmúltban már a honvédség legjobb zslugásai is asztalokhoz ültek, hogy elhódítsák az első MH amatőr pókerverseny értékes trófeáit.

Hej, ha Gyuri bá' most tanácsot adna...

JELENTEM: ALL IN!

Lehetne viccelődni azon, hogy amennyiben az osztók például dandártábornokok lennének, akkor az alacsonyabb rangú játékosok a „jelentem: all in” vagy „jelentem: passzok” kifejezéseket alkalmaznák verseny közben. Mivel azonban a szolgálati szabályzat nem értekezik a pókerasztal mellett kötelezően használatos formulákról, és az osztók is civilek, ezért meglehetősen oldott hangulatban kezdődik a huszonhat csapat versenye. A Korda Póker Klubban persze már a sorsolásnál érezhető a nemzetközi kártyahelyzet fokozódása. Nem mintha például a kecskeméti-ek pontosan tisztában lennének – mondjuk – a székesfehérváriak trükkjeivel, ám mégiscsak jó viszonylag könnyebb ellenfelet kapni. Kilenc asztalnál voltaképpen három verseny kezdődik nemsokára. A háromtagú csapatok hölgy tagjai egymással, míg a két férfi szintén külön-külön ágon igyekeznek a lehető legtávolabbi versenyben

maradni. A póker tipikusan egyéni sportág, viszont az egyénieskedés könnyen megbosszulhatja magát. Mivel az egyéni eredmények összeadódnak, ezért hiába nyeri meg az egyik csapattag a saját asztalát, ha másik két társa már az elején kiesik. Tanulság: a katonának a pókerben is a csapat ereje a legfontosabb. Ám vajon mi a kü-

lönbség a civil és az egyenruhás pókerjátékos között? Közvélemény-kutatásra nincs lehetőség, mert a zsetonok egyre intenzívebb csörgése jelzi:

az asztalokra kerültek az első tétek. Így a tekintetekből próbálok olvasni – már amennyire ez lehetséges, mivel a legtöbben hamar felvették a kötelező pókerarcot. (Néhányan még a lélek tükrét eltakaró napszemüveget is.) Az leszűrhető: némi általános megilletődöttség lengi be a termet. Óvatos első tétek, sok passzolás. Aztán itt-ott megjelenik az első mosoly, az első ravasz pillantás, az első igazán elgondolkodó tekintet. Megadjam? Eldobjam? (Hej, ha a Gyuri bá' most tanácsot adna...)

A versenyt szervező Hercules SE elnöke, Máté Imre mérnök alezredes éppen egy ígéretes ász-hetes kombinációt tart a kezében. Gyorsan emeli is a tétet, majd elmondja, hogy először baráti körben kezdtek el pókerezni, ám a játék hamar kinőtte magát.

– Szeretnénk, ha mindenki igazi sportként kezelné ezt a játékot. Célunk, hogy minél népszerűbb legyen a katonák, ezen belül is a katonanők között – emeli tovább a tétet az elnök. Az egyesület természetesen más sportágakban is szervez versenyeket: például a fallabda és a gokart is szerepel a kínálatban. Persze az ilyen komoly versenyekhez szponzor is szükséges: a pókerversenyt ezúttal a Bravogroup Rendszerház Kft. támogatta. Az ász-hetes végül megnyeri a partit, az elnöki zsetonhalom pedig a kétszeresére dagad.

– Igazán jól játszanak – adja át az egyik osztó a pozíciót a másiknak, majd átmegy a következő asztalhoz, és már ott keveri a kártyát.

– Az előbb egy fullt dobtam el... – sóhajt valaki szomorúan, mire a játékosok összenéznek. Igazat mondott? Vagy csak blöff? Na igen: a póker csupán első ránézésre szerencsejáték. Persze aki folyamatosan kapja a jobbnál jobb lapokat, annak művészet hamar kiesni. Ám a végső győzelemhez tudás, jó taktika, színészi képesség és némi emberismeret is szükséges. Mialatt ezen elmélkedem, emelkedik a vak (azaz a kötelezően megadandó) tétek összege, és ezzel párhuzamosan élesedik a küzdelem. Az asztalok sajátos, önálló atmoszférája mindinkább bezárul a külső szemlélő előtt, ahogyan a versenyzők egyre inkább beleélik magukat a játékba. Nem is „zavarjuk” őket tovább, búcsút intünk a játékkeremnek. Mielőtt azonban becsuknánk magunk mögött a lengőajtót, még megüti fülünket egy félhangos „all in!”

SZABADIDŐ*küzdősportok*

Pécsek Imre ❖ Beliczay László, MTI

Karacs Attila (szemben) KO-val diadalmaskodik a cseh Petr Vondracek ellen

Népszerűségben verhetetlen

A K-1 – a világ egyik legnézettebb és leglátványosabb küzdősportja – 1993-ban indult világ körüli hódító útjára Japánból. Ma már nagyon sok fiatal álma, hogy eljusson a sportág nagy tornáira, leginkább Japánba. A K-1 alapítója a japán Kazuyoshi Ishii, több küzdősport stílusirányzatának nagymestere. Korábban K-1 versenyeket kizárólag Japánban rendeztek, oda is csak a világ legjobb harcosai kaptak meghívást. Népszerűsége azonban megkövetelte,

hogy a versenysorozat kilépjen a szigetország határain kívülre is. Ilyen viadalt – a K-1 európai elődöntőjét (K-1 European League), amelynek győztese kijut a nyári, amszterdami K-1 European GP-re – rendeztek a közelmúltban a budapesti Papp László Sportarénában.

Az amszterdami kontinentális döntőre kvalifikáló budapesti tornán két meccset előzött meg nagy várakozás. A legjobb magyar K-1-es, a 198 centiméter magas Karacs Attila a cseh Petr

Vondracekkel találkozott, s technikai KO-val győzött. Az olimpiai ezüstérmes birkózó és világbajnok szumós, Bárdosi Sándor először indult K-1-ben, és fojtással nyert litván riválisa ellen.

A kaposvári Bertalan Zsolt szakaszvezető, a Magyar Honvédség Boconádi Szabó József Logisztikai Ezrednél szolgáló gépkocsivezető (volt kick-box, kung-fu, utcai harcos és thai-box országos bajnok) korábban maga is próbálkozott a sportággal. Így benn-

*A sportágban frissen debütáló,
az MMA-szabályrendszerben induló
Bárdosi Sándor KO-val diadalmaskodik
a litván Paulius Poska ellen*

fentesként avatott be a K-1 világába. A K-1 látványosabb, sokkal keményebb küzdősport, mint a bokszt vagy a kung-fu. Ugyanakkor a sportág nem annyira brutális, mint a thai-box keményebb válfajai, ahol a térd és a könyök is használható akár fejre is.

Szinte minden küzdősportoló vágyik arra, hogy a K-1-ben bizonyítson. Itthon a legtöbben más küzdősportokból (kick-box, thai-box, kung-fu, kempo) nyergelnek át. Az országos versenyeken indulók közül válogatják ki a nagy gálákra a versenyzőket.

Ahhoz, hogy valaki amatőről profi K-1-es legyen, legalább napi két edzésre és sok pénzre van szüksége, s ez a napi munka mellett nem igazán egyszerű – jegyezte meg Bertalan Zsolt. Az idén 27 éves sportoló több profi mérkőzés után, anyagi lehetőségek híján nem folytathatta profi pályafutását. Úgy döntöttem – mondta –, hogy nem az öklömmel, hanem az eszemmel próbálok előbbre jutni. 2007-ben tanulmányaim miatt befejeztem a versenyzést. Azért még sportolok és edzősködöm is.

Visszatérve a K-1 „szakmai kérdéseire”: a hivatalos szabályok szerint a küzdők bokszkesztyűben mérkőznek meg egymással, s a here-, valamint a fogvédőn kívül nincs más védőfelszerelés. Egy mérkőzés három vagy öt háromperces menetből áll. A K-1 szabályrendszere viszonylag kötött, felül nagyjából a boksz elemei érvényesek, emellett rúgni is lehet, s egy úgynevezett rögzített térdelést is enged a szabályzat. Az egyenes ütések, horgok, felütések mellett a fordulós ütések is engedélyezettek, a rúgások egyenes, mély (comb), közép, magas (fej),

oldalsó, hátra, belső szűk, ugró és térdrúgások lehetnek. Tiltott a fejelés, a könyökütés, a lágyék támadása. Bizonyos versenyeken – mint például a K-1 MMA – judo- és birkózótechnikák is megengedettek.

Mi, magyarok még messze vagyunk a világ élvonalától. Bár Karacs Attila valóban tehetséges, a legjobb magyar K-1-es, ezzel együtt már az amszterdami tornán is csak minimális eséllyel indul. A budapesti versenyen itt járt három K-1-es világsztár: Remy Bonjansky, Peter Aerts és Ernesto Hoost – igaz, nézőként. A K-1 viszont több ezer nézőt hódított meg magának.

Makett-mennyország

Ha az ember korán reggel közelítette meg a Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszer-tudományi Karának mosonmagyaróvári épülete előtti parkot, akkor még volt esélye arra, hogy fényképezhessen a 12. nemzetközi makett-kiállításon és -versenyen. Erre nagyjából délelőtt fél tízig nyílt lehetőség; utána hatalmas tömeg rohanta meg a néha nem is olyan apró műalkotásokat. A látogatók szabályosan egymás hegyén-hátán próbáltak minél több élményt begyűjteni a diorámák, harckocsik, repülőgépek, figurák vagy éppen a valódi katalpultúlések között keringve. Ráadásul a teljességre törekvők lépcsőzhettek is, nem is keveset, hiszen a kiállítás fontos részei a karzatokra vagy éppen az emeleti termekbe kerültek. Erdemes volt túrázni, hiszen a változatosságot

is biztosító vasúti terepasztal mellett hegyekben álltak a kedvezményesen kínált makettes dobozok. Már ameddig álltak: ennyi jókedvű, elégedett kereskedőt régen láttam egy helyen...

Menekülési útvonalként szóba jöhetett az út másik oldalán lévő parkoló, ahol a győri MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred küldöttsége szállt meg; számos járművet is magukkal hoztak, így a csupán napokkal az esemény előtt átvett, vadonatúj, terepjáró mentőautót is. A modern jármű-

vekkal szemben pedig a második világháborús szovjet hadsereg, illetve az amerikai hadsereg kisebb különítménye vert tanyát – a rágógumi miatt inkább az utóbbi csapatra szavaznék...

Múltörzök

Noha honvédségi alakulat már hosszú évek óta nincs Nagyatádon, a város mégsem maradt „katonaság” nélkül: a központjában található hadiparkban nemcsak az egykori nagyatádi alakulatok, hanem a Magyar Honvédség (a hajdani Magyar Néphadsereg) relikviái is megtekinthetők.

A városi önkormányzattól térítés nélkül megkapott területen a 69. Harckocsizred Nyugdíjas- és Baráti Körének hadiparkja és haditechnikai múzeuma széles skálán mutatja be a múlt katonai emlékeit. A szabadtéri kiállításon a T-55-ös harckocsitól kezdve a MiG-21Bisz vadászrepülőgépen keresztül a különböző lövegekig megtalálhatók az egykori néphadsereg, illetve a nagyatádi harckocsizred fegyverei és technikai esz-

közei, míg a zárt részen az impozáns egyenruha-gyűjteménytől a kézfegyverekig minden látható, amitől megdöbben egy gyűjtő szíve.

A hadipark két lelkes önkéntese – Hortobágyi Ferenc nyugállományú őrnagy és Toma József nyugállományú alezredes – mindent megtesz azért, hogy a gyűjtemény fokozatosan bővüljön. Ehhez a volt katonatársak és más alakulatok, katonai szervezetek adományai mellett a közelmúltban „parlamentáris” segítséget is kaptak. Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke ugyanis egy-egy jelenlegi kormányfői tiszti és tiszthelyettesi díszegyenruhát, egy régi kormányfői viseletet (a hoz-

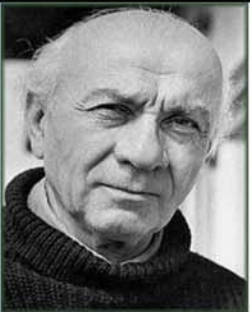
závaló csákoval), valamint egy kunköpenyt adományozott a hadiparknak. De jön segítség helyből is: a város több vállalkozója támogatja rendszeresen a gyűjtemény bővítését.

A kirándulók és turisták mellett a város iskolásai is rendszeresen látogatják a parkot: honvédelmi napjaikon nemegyszer nyolcszáz gyerek is „nyüvi” a haditechnikai eszközöket.

A hadipark címe: 7500 Nagyatád, Széchenyi tér. Általában vasárnap 10–12 óra között tart nyitva, de előzetes egyeztetés után más időpontban is készséggel állnak az érdeklődők rendelkezésére.

(Időpont-egyeztetés:
Toma József, 06/82/351-962.)

 HALÁLÁNAK 25. ÉVFORDULÓJÁRA EMLEKEZVE NÉGY SORT IDEZÜNK ILLYÉS GYULA AVAR C. VERSEBŐL	***	IGAZI	ÁLLATI FEKHELY	ÁRADI	ARCSZÍN	AZ IDEZET MÁSODIK RÉSZE	TONNA	A KAUKÁ- ZUSBAN ÉLŐ NÉP TAGJA	NÉMA SÍPI	A PANASZ SZAVA	VILLANY- VEZETÉKBEN KERING
	AZ IDEZET NEGYEDIK RÉSZE										T
	SZIGNÓZ						GOMBA SEJTJE TILTÓ- SZÓ			MÉHEK LAKÁSA AKA- DÁLY	
	PARIPA KATONAI (RÖV.)			KLJEVI..... (FEJEDEL.) BRAZIL TAGÁLLAM		LEPIRUL NÉMET FILO- ZÓFUS V.				MOTOR- MÁRKA ÜTLE- GEL	
LITVÁN EMIGRÁNS AMERIKAI DRÁMA- ÍRÓ, RENDEZŐ (KISTUTIS)	AZ IDEZET ELSŐ RÉSZE	SEGÍTŐ- KÉSZEN CSELEK- SZIK	VÍZI JÁRMŰ KICSA- VAR								
				HORDÓ- MÉRTÉK INFORM. EGYSÉGE				MEGTENNI VALÓ ÚT AJTÓ- SZÉLI			KÖZÉPEN VÁRI AZ EGYIK ÉRZÉK
NŐI NÉV				PORTUGÁL VÁROS OLCSÓ HŰS LEVE				SVÁJCI HŐS KATONAI BEHÍVÁS			
FÉLTUCAT				NEM TELJES FANYAR VADONC					KERÉK PÁNTJA ESELY, KILÁTÁS		
DISZÍT					NÖVÉNY RÉSZE ANGOL HAJÓS		LATIN CSONT ROMÁN TEREPJ.			SZEMÉLY. NÉVMÁS KÁLIUM VEGYJ.	
KESERVE- SEN SÍR				SZÉN VJ. FLORIDA ELSŐ KOR- MÁNYZÓJA		TALPRA- ESETT MODOR, SZOKÁS					
A LÉLEK TÜKRE				TADD (ZENÉSZ) A HARMA- DIK RÉSZ						SZÉLSŐ SÜLYI HATÁROZ. NÉVELŐ	
IDEGEN LEVEGŐ				DÍSZNÖ- VÉNY DESZKA ALJZAT							SZEMÉLY. NÉVMÁS SZALLÍT- TAT
NÉMÁN RAKI			OLASZ ÉNEKES- NŐ VOLT FLUOR VJ				HÁZ RÉSZE! BÉKA- FAJTA			PÁRATLAN VÉKA! ÓGÓRÓG SZÖRNY	
FÉL ÁR!		VAK- BUZGÓ ÁTJUT- TATÓ						FÁJDA- LOM PAN TÁRSA			
IDŐS EMBER MEGSZÓ- LÍTÁSA			PUSZTÍT, ROMBOL OXIGÉN VEGYJ.		ORVOSI VESE NŐSTLIN- GER-HŐS			KÉTBAL- KEZES FELTŰNŐ- EN NAGY			
KORALL- SZIGET				GIGA ANGOL POPZENE- KAR V.		BALA- TONI TELEPÜ- LÉS	L				
ÜRES NÉVI		LENGYEL FOLYÓ UTÁNOZ, TETTET					LENT				ALIFÁS SZÉN- HIDRO- GÉN
PETŐFI APÓJA			MAGÁCS- KA	E				SPANYOL KIRÁLY- NŐ VOLT TANONC			BŐR VEGYJ. MELY IRÁNYBA?
AZ ESŐBEN ÁLL				FÜLGYUL- LADÁSTIKI HAJÓNÉV					BAGOLY- FAJTA MAKACS- SÁG		
KITŰNŐ				TERMÉ- SZETESEN SZOLMIZ. HANG					KÁBEL URÁNI		
DOH- NÁNYI ERNŐ 1929-BEN ÍRT OPERÁJA	F				TÖRÖK VÁROS KEGYI		***	C		VÁD KEZ- DETEI KÉN VEGYJ.	

Kedves Olvasóink! A megfejtéseket a Magyar Honvéd címére – 1087 Bp., Kerepesi út 29/B –, nyílt levelezőlapra, „Keresztrejtvény” megjelöléssel juttassák el június 6-ig. A megfejtők között a Zrínyi Kiadó könyveit sorsoljuk ki. Az áprilisi számunkban megjelent rejtvény helyes megfejtését beküldő olvasóink közül a Zrínyi Kiadó egy-egy könyvjét kapja meg postán: Pappné Keresztes Erzsébet (Tata), Pál Antal (Debrecen), Druzsinn József (Nagytarcsa). Nyerteseinknek gratulálunk! A márciusi rejtvény egyik nyertese, Cielovszki György (Békéscsaba), szíveskedjen szerkesztőségünkben jelentkezni címegeztetés miatt. Telefon: 06-1-4595-315. Köszönjük